

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුවේ (‘බැංකුව’) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ලාභ හා අලාභ සහ අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල තොරතුරුද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (1) ව්‍යවස්ථාව සමග සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබා ගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ පාලනය දරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, බැංකුව අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙනයාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය බැංකුව ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය අධීක්ෂණය කිරීම සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, බැංකුවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබා දීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කර ගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසු බවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තව දුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනා ගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවූව ද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස බැංකුවේ අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම් කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. මාගේ විගණන වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත මාගේ නිගමන පදනම් වී ඇත. කෙසේවුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.

- හෙළිදරව්කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ජරකාගනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම, ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සාධාරණ ඉදිරිපත් කිරීමක් සිදුවන ආකාරයට පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් නියෝජනය කරන්නේද යන්න අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කල නගර සභාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ නගර සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, නගර සභාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>i) මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමේදී බැංකුව විසින් උපචිත පදනම මත පොලී ආදායම හඳුනාගෙන වාර්තා කළද, සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් (EPF) ණය හැර අනෙකුත් ණය සඳහා දඩ පොලිය මුදල් පදනම මත හඳුනා ගෙන තිබිණි.</p> <p>තවද, ණය සඳහා සාමාන්‍ය මාසික පොලිය ගණනය කිරීම වසරකට දින 360ක පදනමක් මත සිදු කරන බවත්, දඩ පොලිය ගණනය කිරීම වසරකට දින 365ක පදනමක් මත සිදු කරන බවත් නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>මෙය පද්ධතියේ සීමාවන් හේතුවෙන් ඇති වුවකි. නව මූලික බැංකු පද්ධතිය සමඟ මෙම ගැටළුව නිවැරදි කිරීමට බැංකුව විසින් පියවර ගනු ඇත. අයකර ගැනීමේ ඉහළ සම්භාවිතාව මත තවදුරටත් දඩ පොලිය හඳුනා ගෙන ඇත.</p>	<p>සියලුම ණය හරහා පොලී ආදායම ගණනය කිරීම සහ හඳුනා ගැනීම සඳහා සම්මත ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කළ යුතුය.</p>

ඊට අමතරව, කල් බදු පහසුකම් සඳහා දෛනික පොලිය පොදු ලෙජරය තුළ සටහන් කිරීම වෙනුවට, මාසික පොලිය සෑම මසකම වාරිකය ගෙවිය යුතු දිනයේදී පොදු ලෙජරය තුළ සටහන් කර තිබුණි.

ඒ අනුව, විවිධ ණය පොලී ආදායම ගණනය කිරීම සහ හඳුනා ගැනීම සඳහා බැංකුව විවිධ ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රම භාවිත කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

- ii) ණය පියවීම සඳහා ගනු දෙනු කරුවන්ගේ ලැබීම් හඳුනා ගැනීම සඳහා ක්‍රියා පටිපාටියක් හඳුන්වාදීමට කළමනාකාරිත්වය විසින් පියවර ගෙන නොතිබුණි. හඳුනා නොගත් ලැබීම් “අවිනිශ්චිත ලැබීම් ගිණුම” නම් ගිණුමට ඇතුළත් කර 2024 දෙසැම්බර් 31 වන විට රු. 2,178,412ක ශේෂයක් වාර්තාකර තිබුණි.
	මෙම මුදල් ගනුදෙනුකරුවන් විසින් CDM/ CRM යන්ත්‍ර හරහා තෙවන පාර්ශවීය බැංකුවෙහි ගෙවනු ලැබේ. කෙසේවෙතත්, ගනුදෙනුකරුවන් දැනුවත් කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව පියවර ගනිමින් සිටී.	ගනුදෙනුකරුවන්ගේ තැන්පතු හඳුනා ගැනීම සඳහා ක්‍රියාපටිපාටියක් හඳුන්වා දීමට පියවර ගත යුතුය.

1.5.2 උචිත නොවන තක්සේරු හෝ ඇස්තමේන්තු

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>i) බැංකුවේ 2024 දෙසැම්බර් 17 දිනැති භානිකරන ප්‍රතිපත්තියට අනුව, ඇපකරු ණය සඳහා නෛතිකව නඩු ගොනු කර ඇති දින පටන් වසර 3ක් අවසානයේදී මුදල් ප්‍රවාහ ලැබෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව, 2024 වර්ෂය තුළ නීතිමය වශයෙන් නඩු ගොනු කර ඇති ඇපකරු ණය 2027 වර්ෂය අවසානයේ අයකර ගත හැකි යැයි බැංකුව විසින් උපකල්පනය කර ඇති අතර තුන්වන වසර අවසානයේ මුදල් ප්‍රවාහ පුරෝකථනය කිරීමෙන් ඒ අනුව භානිකරන ප්‍රතිපාදන ගණනය කර තිබිණි. කෙසේ</p>		<p>භානිකරණ ප්‍රතිපත්තිය යථාර්ථවාදී උපකල්පන හෝ ඇස්තමේන්තු මත පදනම් විය යුතුය.</p>

වෙනත්, භානිකරන ගණනය කිරීමේ නිරවද්‍යතාවය සහතික කිරීම සඳහා 3 වන වසර අවසානයේ එවැනි මුදල් ප්‍රවාහයන් අයකර ගැනීමේ හැකියාව සනාථ කිරීම සඳහා කිසිදු සාක්ෂියක් නොතිබුණි.

- ii) දින 1095කට වඩා කල් ඉකුත් වූ 2025 වර්ෂයේ දී නිවැරදි කර ඇත. භානිකරණ ප්‍රතිපත්තිය යථාර්ථවාදී උපකල්පන හෝ ඇස්තමේන්තු මත පදනම් විය යුතුය.

(DPD) ඇතැම් ඇපකර ණය සම්බන්ධයෙන් වූ නීතිමය තත්ත්වය පද්ධතිය තුළ "රිට් අඥාවක් ක්‍රියාත්මක කළ නොහැක" ලෙස දක්වා ඇති බවත්, එබැවින් මෙම ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ හැකියාව ප්‍රශ්න සහගත බවත් නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ නමුත්, මෙම ණය 2027 වර්ෂයේදී (ගිණුම්ගත දින සිට 3වන වසර අවසානයේ) බේරුම් කරනු ඇතැයි බැංකුව විසින් සලකා බලා ඒ අනුව මුදල් ප්‍රවාහ පුරෝකථනය කර ඇත. ඉහත ක්‍රියා පටිපාටිය අනුගමනය කිරීමෙන් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 1,194,588ක භානිකරණ ප්‍රතිපාදනයක් ගණනය කර ඇති බවත්, එම ප්‍රතිපාදනය එකී ණයවල මුළු හිඟ මුදලින් සියයට 39ක් පමණක් වන බවත් නිරීක්ෂණය විය.
- iii) 2023 වර්ෂයේ තනි භානිකරණ ගණනය කිරීමේදී ඇතැම් ණය සම්බන්ධයෙන් පුරෝකථනය කරන ලද මුදල් ප්‍රවාහය 2024 සහ 2025 වර්ෂවලදී සැබෑවටම ලැබී නොමැති අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත පරිදි වේ.

(අ),(ආ),(ඇ) ISC සඳහා OE ලබා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය වැඩිදියුණු කර ඇත. පාරිභෝගිකයින්ගේ සමස්ත නිරාවරණය මත පදනම්ව ISCs වෙන් කරනු ලැබේ. රු. මිලියන 10ට වැඩි පාරිභෝගික නිරාවරණයක් සහිතව, එවැනි ගනුදෙනුකරුවෙකු 2024.12.31 මුදල් ප්‍රවාහ ඇස්තමේන්තුව යථාර්ථවාදී උපකල්පන හෝ ඇස්තමේන්තු මත පදනම් විය යුතුය.

- දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි තනි තනිව තක්සේරු කරනු ලැබේ.
- අ) 2023 වර්ෂය තුළ භානිකරණ ගණනය කිරීමේ දී, 2024 වර්ෂයේදී ණය 27 කට අදාළව රු. 76,929,500ක මුදල් ප්‍රවාහයක් ලැබෙනු ඇතැයි බැංකුව අපේක්ෂා කර ඇත. කෙසේ නමුත්, 2024 වර්ෂය තුළ රු. 1,651,313ක ණය 3කට අදාළ මුදල් ප්‍රවාහයන් පමණක් ලැබී ඇති අතර එය පුරෝකථනය කරන ලද මුදලින් සියයට 2.15ක් පමණක් වී තිබේ.
- ආ) 2024 වර්ෂය සඳහා පුරෝකථනය කරන ලද ණය 37 කට අදාළ මුදල් ප්‍රවාහයන්ගෙන් සියයට 80 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් 2024 වර්ෂය තුළ සැබවින්ම ලැබී නොතිබුණි.
- ඇ) 2024 වර්ෂය සඳහා භානිකරණ ගණනය කිරීමේ දී, 2025 ජනවාරි මාසයේදී අයකර ගැනීමට නියමිත ණය 47 කට අදාළව එකතුව රු. 16,983,375ක මුදල් ප්‍රවාහයක් බැංකුව පුරෝකථනය කර තිබුණි. කෙසේ නමුත්, 2025 ජනවාරි මාසය තුළ රු. 2,071,875 ක් හෙවත් සියයට 12 ක් පමණක් අයකර ගෙන තිබුණි.
- ඈ) 2023 වර්ෂය සඳහා සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් (EPF) ණය සඳහා හිමිකම් පෑම් වලින් සියයට 75ක් පමණක් මහ බැංකුවෙන් ලැබී ඇති බවත්, ඉතිරි සියයට 25ක ප්‍රමාණය විගණන දිනය වූ 2025 පෙබරවාරි 18 දින වන
- 2024 ඔක්තෝබර් මාසයේදී ISC සඳහා විෂයබද්ධ සාක්ෂි සහ SICR වාර්තා කිරීම සඳහා ආකෘති ඇතුළත් කරමින් වක්‍රලේඛයට (GCL/2024/295) අතිරේකයක් බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලදී. 2024 ඔක්තෝබර් සිට ශාඛා වෙනත් විෂයබද්ධ සාක්ෂි මෙම ආකෘතිය මගින් එකතු කරනු ලබන අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මුදල් ප්‍රවාහයන් ඒ මත පදනම් ව උත්පාදනය කර ඇත.
- මෙම ක්‍රියාවලිය සමීපව නිරීක්ෂණය කරනු ලබන අතර ඕනෑම අඩුපාඩුවක් අඛණ්ඩ පදනමකින් නිවැරදි කරනු ලැබේ.

විටත් ලැබී නොමැති බවත් නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ නමුත්, EPF ණය සම්බන්ධයෙන් මුදල් ප්‍රවාහ පුරෝකථනය කිරීමේදී, බැංකුව විසින් 2025 ජනවාරි මාසයේදී රුපියල් මිලියන 8.8ක් සහ 2025 අප්‍රේල් මාසයේදී රුපියල් මිලියන 27.3ක් වූ පූර්ණ හිමිකම් මුදල පුරෝකථනය කර ඇති අතර එය යථාර්ථවාදී නොවන බව දක්නට ලැබුණි.

iv) භානිකරණ ගණනය කළ ආර්ථික සාධක ගැලපුම (EFA) ගණනය කිරීමේදී මූලික අවස්ථාව, හොඳම අවස්ථාව සහ නරකම අවස්ථාව අනුව වෙනස්කම් සිදු කළ යුතු වුවද, බැංකුව විසින් පෙර වර්ෂවල භාවිත කළ අගයන්ම භාවිත කර ඇත. මෙම උපකල්පන වෙනස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු පදනමක් නොමැත. පෙර පැවති ආර්ථික තත්ත්වයන් පිළිබඳ අපේක්ෂාව තවමත් නොවෙනස්ව පවතී. කෙසේ වෙතත්, ආර්ථික දර්ශක සලකා බැලීමේදී 2025 වර්ෂයේ දී මෙය වෙනස් වනු ඇත. ආර්ථික සාධක ගැලපුම (EFA) වාර්ෂිකව නැවත තක්සේරු කර නැවත වලංගු කළ යුතුය.

- මූලික අවස්ථාව - 10%
- හොඳම අවස්ථාව - 10%
- නරකම අවස්ථාව - 80%

1.5.3 බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
i) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බැංකු අධීක්ෂණ අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් HDFC බැංකුවේ සභාපතිවරයා වෙත නිකුත් කර ඇති 2024 අගෝස්තු 30 දිනැති අංක 02/18/315/0150/001 දරන ලිපියෙහි පහත සඳහන් සාධක හේතුවෙන් බැංකුවේ තිරසාරභාවය බරපතල ලෙස අහිමියාට ලක්ව ඇති බව සඳහන් කර ඇත.		ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නියෝගවලට පූර්ණ අනුකූලතාවය බැංකුව විසින් සහතික කළ යුතු අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පෙන්වා දී ඇති කරුණු සඳහා ප්‍රතිකර්ම ක්‍රියාමාර්ග

අ) බැංකුවේ ක්‍රමික හා අඛණ්ඩ පිරිහීම සහ අය කරන ලද අධික දඩ පොලිය සංශෝධනය කිරීම,

ආ) ප්‍රාග්ධනය යෙදවීමට ඇති මූල්‍යමය සීමාවන් / අතිරේක ප්‍රාග්ධනය රැස් කිරීමේදී මුහුණ දෙන අභියෝග,

ඇ) වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය පිරිහීම,

ඈ) සුදුසු උපාය මාර්ග සඳහා මණ්ඩල සහ මණ්ඩල උප කමිටුවලින් ප්‍රමාණවත් මග මාර්ගෝපදේශයක් සහ මහ පෙන්වීමක් නොමැති වීම,

ඉ) දක්ෂ හා කුසලතා සහිත ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්ය මණ්ඩලයක්, නිසි අනුප්‍රාප්තික සැලැස්මක් සහ එලදායි බැංකු මෙහෙයුම් කටයුතු නොමැතිකම.

අ). 2022/2023 වකවානුව තුළ බැංකුව විසින් සාධාරණ කරුණක් වාර්තා කර ඇත. එය පිළිවෙලින් රු. මිලියන 326 ක් සහ රු. මිලියන 1,302 කි. මෙම ලාභදායී වර්ෂ හැර, 2024 වර්ෂයේ දී පමණක් අලාභය රු. මිලියන 190 කි.

මූල්‍ය තත්ත්වය පිරිහීම

ඉස්මතු කළ කරුණ සමග එකඟ විය නොහැක. 2023 වර්ෂයේදී බැංකුවේ මුළු වත්කම් 7.7% කින් වර්ධනය වී රුපියල් මිලියන 4,852ක මුදලක් එකතු විය. බැංකු කර්මාන්තයේ වර්ධනය 5.0%ට සාපේක්ෂව, HDFC බැංකුව 2023 වර්ෂයේදී බැංකු කර්මාන්තය අභිබවා කාර්ය සාධනයක් පෙන්වූම කර ඇත.

මුළු වත්කම්
2022 වර්ෂය - රු. මිලියන 62.881
වර්ධනය (0.1%)
2023 වර්ෂය - රු. මිලියන 67.733
වර්ධනය 8.0%

වැඩි පුර අය කරන ලද හිඟ ආදායම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුව, හිඟ ප්‍රාග්ධනය සහ පොලිය සඳහා එකඟ වූ අනුපාතයට අමතරව දඩ පොලී අනුපාතයක් (වර්තමානයේ වාර්ෂිකව 2%ක) අය කිරීමට බැංකුවට බලය ඇත. කෙසේ නමුත්, ණය මුදලේ හිඟ වූ කොටස සඳහා බැංකුව සාමාන්‍ය හිඟ පොලී අනුපාතයක් භාවිත කර ඇත. එබැවින්, හිඟ පොලී අනුපාතය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු නියමයට වඩා වැඩි හෝ අඩු වූ අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් 2017.01.01 සිට 2024.08.31 දක්වා වැඩියෙන් හා අඩුවෙන් අය කළ මුදල් ප්‍රමාණ පහත ඇමුණුමෙහි දක්වා ඇත;

ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

හිඟ පොලිය- අඩුවෙන්/වැඩියෙන් අය කළ

වැඩියෙන් අය කළ (රු. මිලියන 325.3)
 අඩුවෙන් අය කළ (රු. මිලියන 166.4)
 ශුද්ධ වෙනස (රු. මිලියන 129.6)

2017-2024 වකවානුව තුළ වැඩියෙන් අය කළ ශුද්ධ හිඟ පොලිය බදු පසු මුළු ලාභයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 3.0% ක් පමණි.

එහෙයින් මේ පිළිබඳව එකඟ විය නොහැක (අ)

වර්ෂය	ප්‍රාග්ධන මුදල (රු. මිලියන)	අවම CAR %	වාර්ෂික අනුපාතය %
2023	8,253.23	12.50	37.34
2024	7,416.60	12.50	33.97
2025 (2025.06.30 දක්වා)	7,592.00	12.50	30.67

ආ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නියම කර ඇති අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයට වඩා බොහෝ ඉහළින් බැංකුවේ ප්‍රාග්ධනය පවතී.

ඇ) බැංකුවේ ණය කළඹ මනා ලෙසින් සුරක්ෂිතව පවතී. අවශ්‍ය නීතිමය සහ අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග මගින් බැංකුවට අක්‍රීය ණය (NPL) අයකර ගැනීමට හැකියාව ඇත. පසුගිය මාස 12 තුළ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සීමාවන් හේතුවෙන් ණය ගැනීම් වර්ධනය වී නොමැත. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, අනුපාතයේ හරය අඛණ්ඩව පහත වැටෙමින් පවතින බැවින් අක්‍රීය ණය අනුපාතය ඉහල ගොස් ඇති අතර එමඟින් බැංකුවේ වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය සම්බන්ධයෙන් නොමඟ යවන සුළු අර්ථකථනයක් ලබා

දේ. තවද, 2025 නොවැම්බර් මාසයේදී හිඟ EPF හිමිකම් ශේෂය ලැබෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර එමඟින් බැංකුවේ වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය තවදුරටත් වර්ධනය වනු ඇත.

ඇ) මණ්ඩලය සහ එහි උප කමිටු ඔවුන්ගේ අදාළ යොමු කිරීමේ නියමයන් (TORs) ප්‍රකාරව රැස්වී සුදුසු උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කරන බවට සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් මෙහෙයවීමක් හා මග පෙන්වීමක් ලබා දෙයි. බැංකුකරණය සහ අදාළ ක්ෂේත්‍රවල විශේෂඥතාවකින් හෙබි වෘත්තීයමය වශයෙන් සුදුසුකම් ලත් සහ දක්ෂ අධ්‍යක්ෂවරුන්ගෙන් මණ්ඩලය සහ උප කමිටු සමන්විත වේ.

ඉ) සියලු මට්ටම්වල ශක්තිමත් පාලනය, නියාමන අනුකූලතාවය සහ මනා තීරණ ගැනීම සහතික කිරීම උදෙසා අවශ්‍ය සුදුසුකම්, පළපුරුද්ද සහ හැකියාවන් ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්ය මණ්ඩල (KMP) කණ්ඩායම සතුව ඇත. ආයතනික කළමනාකරණ ව්‍යුහය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා සියලුම KMP තනතුරු දක්ෂ හා වෘත්තීයමය වශයෙන් සුදුසුකම් ලත් නිලධාරීන්ගෙන් සම්පූර්ණ කර ඇත. බැංකුවේ උපායමාර්ගය වන්නේ අභ්‍යන්තරව අනුප්‍රාප්තිකයින් තෝරා ගැනීම සහ අවශ්‍ය අවස්ථාවකදී බාහිරින් බඳවා ගැනීමයි.

ii) උක්ත සඳහන් ලිපියට අනුව පහත සඳහන් දෑ සීමා කරන ලෙස පාලක මණ්ඩලය විසින් බැංකුවට උපදෙස් දී තිබුණි,

අ) EPF ණය ඇතුළු උකස් ණය ලබා දීම හා පවතින මට්ටමෙන් ඔබ්බට තැන්පතු වැඩි කිරීම.

ii) අ) EPF ණය සඳහා වන සීමාවන් ඉවත් කර ඇති අතර, කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් පසු අලුතින් ණය ලබා දෙන අතර එය 2025 නොවැම්බර් මාසයේදී එසේ ලබා දීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

ආ) බැංකු අධිකෂණ අධ්‍යක්ෂ විසින්
 ආ) ශාඛා නැවත ස්ථානගත කිරීම, නිකුත් කරන ලද 2024.08.30 දිනැති
 කළමනාකරණ දීමනා වැඩි ලිපිය මගින් පනවන ලද ශ්‍රී ලංකා මහ
 කිරීම, හදිසි නොවන සහ බැංකු සීමාවන්ට බැංකුව සම්පූර්ණයෙන්ම
 අත්‍යවශ්‍ය නොවන වියදම් දැරීම, අනුකූල වී ඇත.
 කිසියම් වංචල සහ නිශ්චල
 දේපළක් මිලදී ගැනීම, යම්
 පාර්ශවයක් සමඟ යම්
 ආකාරයක නව ගිවිසුමකට
 එළඹීම, නව කාර්ය මණ්ඩල
 බඳවා ගැනීම සහ ප්‍රසාද දීමනා
 හෝ පාරිතෝෂික ගෙවීම්
 සම්බන්ධයෙන් කරන ලද වියදම්
 හෝ ප්‍රතිපාදන අත්හිටුවීම.

1.6 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(i) අන්තර් පද්ධති පාලන ගිණුම අනෙකුත් වත්කම් යටතේ "අන්තර් පද්ධති පාලන ගිණුම" වශයෙන් හඳුන්වන මූලික බැංකු පද්ධතිය (CBS) සහ ණය කළමනාකරණ පද්ධතිය (LMS) යන පද්ධති දෙක අතර පාලන ගිණුමේ රු. 12,866,471ක නොසැසඳූ මුදලක් අඩංගු වූ අතර ඒ සමබන්ධයෙන් සැසඳීමක් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.</p>	<p>වෙනස් කාලවකවානු දෙකක ක්‍රියාත්මක වන වෙනස් පද්ධති දෙකක් හේතුවෙන් මෙය සිදු වී ඇත. නව මූලික බැංකු පද්ධති ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟ මෙම ගැටළුව විසඳා ගත හැකිය.</p>	<p>අන්තර් පද්ධති පාලන ගිණුම්වල සම්පූර්ණ සැසඳීමක් සිදු කිරීම සහ වෙනසේ නිශ්චිත මූලාශ්‍රය හඳුනා ගැනීම කළ යුතුය.</p>

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(i) හිමිකම් නොපෑ තැන්පතු උකස් භාණ්ඩ වෙන්දේසි කිරීමෙන් පසු ගනුදෙනුකරුවන්ට ගෙවිය යුතු රු.1,538,713ක අතිරික්ත මුදලක් 2024</p>	<p>බැංකුව කිහිප වතාවක්ම ගනුදෙනුකරුවන් සම්බන්ධ කර ගැනීමට ප්‍රයත්න දැරුව ද</p>	<p>හිමිකම් නොපෑ තැන්පතු ශේෂයන් අදාළ ගනුදෙනුකරුවන්ට</p>

දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රතිචාර නොදැක්වූ බැවින් මෙම ගෙවීමට පියවර ගත යුතුය. ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ඉතුරුම් ගිණුමට අයිතම හිමිකම් නොලබන අයිතම හිමිකම් නොලබන මාරු නොකර හෝ වසර 3 කට වැඩි ගිණුමකට මාරු කරන ලදී. කාලය පටන් ගනුදෙනුකරුවන්ට නොගෙවා හිමිකම් නොපෑ තැන්පතු ගිණුමට ඇතුළත් කර ඇත.

(ii) ඉදිරිපත් නොකළ ලාභාංශ

2009 සිට 2022 වර්ෂය දක්වා කාලය මෙම ලාභාංශ ගෙවා ඇති නමුත් අය නොකළ ලාභාංශ තුළ කොටස් හිමියන් විසින් ලබා තවමත් ඉදිරිපත් කර නොමැත. කොටස් හිමියන්ට ගෙවීමට නොගත් ලාභාංශ වශයෙන් රැස් කරගත් රු. 4,422,075ක මුදලක් පියවීමට පියවර ගත යුතුය. කටයුතු කර නොතිබුණි.

(iii) වැඩිපුර අය කළ දඩ පොලී

ගෙවිය යුතු ශේෂය

ණය ශේෂයන් සම්පූර්ණයෙන්ම පියවා තිබීම හේතුවෙන් බැංකුව විසින් EPF ණය මෙයින් කොටසක් දැනටමත් ඉතිරිව ඇති වැඩිපුර අය ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් වැඩිපුර අය කරන ලද ගනුදෙනුකරුවන් වෙත පියවා කරන ලද දඩ පොලී ශේෂය රු. 12,057,902ක දඩ පොලිය ඇත. ශේෂය පියවීමට කටයුතු ගනුදෙනුකරුවන්ට ආපසු ගෙවා නොතිබුණි. කරමින් පවතී. කෙසේ වෙතත්, ගෙවීමට කටයුතු කළ ගනුදෙනුකරුවන් වෙත මෙම ශේෂය ගෙවීමට ලබා දී ඇති ලිපිවලට යුතුය. බැංකුව විසින් සාධාරණ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ගනුදෙනුකරුවන් ප්‍රතිචාර නොදක්වයි.

1.6.3 අත්තිකාරම්

විගණන නිරීක්ෂණ

කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම් නිර්දේශය

i) ණය සහ අත්තිකාරම්

<p>අ) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ණය සහ අත්තිකාරම්වල මුළු හිඟ ශේෂය රු. මිලියන 43,226ක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව පෙර වසරේ ශේෂය රු. මිලියන 43,621ක් විය. එමෙන්ම, 2024 වසර අවසන් වන විට අදියර 3 ණයවල ශේෂය රු. මිලියන 21,029ක් වූ අතර මෙය පෙර වසරේ පැවති අදියර 3 ණය ශේෂය වූ රු. මිලියන 18,948ට සාපේක්ෂව රුපියල් මිලියන</p>	<p>(අ),(ආ) සහ (ඇ) ණය ගුණාත්මකභාවය පිරිහීම පිළිබඳ මූල හේතු විශ්ලේෂණයක් සකස් කළ අතර කාලානුරූපී ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් මණ්ඩල ඒකාබද්ධ අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කර ඇත.</p> <p>ගුණාත්මක ණය ලබා දීම පිළිබඳව</p>	<p>• බැංකුවේ වක්‍රලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූලව සුදුසුකම් ලත් ගනුදෙනුකරුවන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.</p>
---	---	---

2,081ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරයි. තවද, 2024 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට අදියර 3 ණය සඳහා භානිකරණ ප්‍රතිපාදන වශයෙන් රුපියල් මිලියන 2,595ක මුදලක් වෙන් කරන ලද අතර, එය පෙර වසරේ වෙන් කරන ලද රුපියල් මිලියන 2,047.5 ට සාපේක්ෂව සියයට 26.7 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කෙරිණි.

ආ) බැංකුවේ ණය කළමනාකරණ පද්ධතියට (LMS) අනුව, බැංකුව කාණ්ඩ භයක් යටතේ ණය ලබා දී ඇත. 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට එක් එක් නිෂ්පාදන කාණ්ඩය යටතේ මුළු හිඟ ශේෂයන් සහ දින 90 ඉක්මවූ හිඟ ශේෂය පහත පරිදි විය.

ණය බාණ්ඩය	2024.12.31 දිනට 90 ඉක්මවූ හිඟ තත්වය රු. මිලියන	මුළු හිඟය මුදල (හිඟ ප්‍රාග්ධන + හිඟ පොලිය + වෙනත් ගාස්තු)	අක්‍රීය ණය අනුපාතය %
සේ.අ.අ	16,381	21,852	75
ඇපකරු	2,419	6,023	40
උකස්	4,646	13,379	35
කල් බදු	106	604	18
ආපසු මුදල් රන්	17	2,679	1
	11	1,362	1
	23,582	45,899	

ඇ) පසුගිය වසර 5ක කාලය තුළ බැංකුවේ අදියර 3 ණය සහ මුළු දළ ණය සහ අත්තිකාරම් අතර අනුපාතය මෙන්ම මුළු භානිකරණ ආවරණ අනුපාතය පහත වගුව තුළින් නිරූපණය කෙරේ. ඒ අනුව, පසුගිය වසර 5ක කාලය තුළ බැංකුවේ අදියර 3 ණය අනුපාතය ඉහල ගොස් ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

වර්ෂය	2024	2023	2022	2021	2020
දළ ණය හා අත්තිකාරම්වලට සාපේක්ෂව අදියර 3 ණය	45.92	40.92	37.97	37.97	32.12

අදාළ කාර්ය මණ්ඩලයට පුහුණු වැඩසටහන් කිහිපයක් පවත්වා ඇත.

නව ණය ප්‍රදානයන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද මූලික ණය සහ ඇපකර ප්‍රමිතියක් සකස් කර ඇත. ණය ගුණාත්මකබව වර්ධනය කිරීම සඳහා ණය ප්‍රදානය කිරීමේ නිර්ණායක සඳහා තවදුරටත් සංශෝධන සිදු කර ඇත.

EPF ණය මත යැපීම අඩු කිරීමට සහ ණය ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීමට දායක මුදල් නොගෙවන සාමාජිකයින්ට EPF ණය ලබා දීම සිදු කෙරේ. දායකනික සහ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර ණය අනුමත කිරීමේ කාර්යයන් මධ්‍යගත කර ඇත.

2020 වර්ෂයෙන් පසු ලබා දුන් ණය සඳහා EPF NPL වාර්තා කිරීම 7% ට වඩා අඩු වීමත් සමඟ, ණය පිළිබඳ නිර්ණායක/ ක්‍රියාවලි වැඩිදියුණු වීම හේතුවෙන් 2020 වර්ෂයෙන් පසු ලබා දුන් ණයවල ගුණාත්මකභාවයෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් දක්නට ලැබේ.

(EPF හැර ණය කළඹෙන් 56%ක් 2020 වර්ෂයෙන් පසු ලබා දුන් ණය වලින් සමන්විත වේ).

තවදුරටත් ණය අයකර ගැනීම සම්බන්ධ පහත ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත.

1. දිගු කාලීනව හිඟ තබා ඇති

- ඉදිරියේ දී ණය ගෙවීම් පැහැර හැරීම් අවම කිරීම සඳහා දැඩි අධීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

- ණය අයකර ගැනීම සඳහා වූ බැංකුවේ ප්‍රයත්නයන් වේගවත් කිරීම.

ප්‍රතිශතය (%)					
*					
මුළු	9.91	9.07	8.81	8.81	10.19
හානිකරණ					
ආවරණ					
අනුපාතය (%) *					

* නොගත් ණය කොටසද ඇතුළත්ව

ඇ) ණය කළමනාකරණ පද්ධතියට (LMS) අනුව, 2024 වර්ෂය තුළ බැංකුව විසින් රු.8,718,177,274ක වටිනාකමකින් යුතු ණය 16754ක් ලබා දී ඇත. එම ණයවලින් ණය 1757 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ දින 90 ක් ඉක්මවා ගොස් ඇති අතර, ප්‍රදානය කරන ලද මුදල සහ මුළු හිඟ මුදල 2024 වර්ෂය අවසන් වන විට පිළිවෙලින් රු.1,346,820,199 ක් සහ රු.1,457,209,600 ක් ලෙස සටහන් වී තිබේ.

ii) ඉහලින්ම තිබෙන අක්‍රීය ණය 10

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට, බැංකුවේ මුළු ණය කළඹෙන් සියයට 31ක් උකස් ණයවලින් සමන්විත වේ. බැංකුවේ ණය කළමනාකරණ පද්ධතිය ප්‍රකාරව, ඉහළම අක්‍රීය ණය (NPL) 10 (ගෙවිය යුතු දිනට වඩා දින 90 ඉක්මවූ) සියල්ලම උකස් ණය කාණ්ඩයට අයත් වේ.

මෙම ඉහළම අක්‍රීය ණය 10 හි මුළු හිඟ ශේෂයෙන් රු. මිලියන 795.9 ක සැලකිය යුතු කොටසක් එකම සමූහයේ සමාගම් දෙකකට [දයා සමූහ (පුද්ගලික) සමාගම] සම්බන්ධ බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

ගනුදෙනුකරුවන් සම්බන්ධයෙන් නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කර ඇත. දිගු කාලීන හිඟ තබා ඇති ගනුදෙනුකරුවන්ට එරෙහිව බැංකුව විසින් අධිකරණ නඩු 696 ක් ගොනු කර ඇත.

2. වත්මන් හිඟ මුදල් අයකිරීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම හේතුවෙන් අයකිරීම් වසරින් වසර රු. මිලියන 265 කින් (2023 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2024 වර්ෂයේ දී) වැඩි වී ඇත.

අක්‍රීය ණය ප්‍රාග්ධනය වසරින් වසර රු. මිලියන 202 කින් අඩු වී ඇත. (2023 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2024 වර්ෂයේ දී)

3. ණය ගැණුම්කරුගේ උනන්දුව ආරක්ෂා කරනු වස් හිඟ EPF අය කිරීම් සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කර ඇත. EPF ණය අය කිරීම් වාර්ෂිකව රු. මිලියන 559 කින් වැඩි වී ඇත. (2023 වර්ෂයට සපක්ෂව 2024 වර්ෂය තුළ) කෙසේ නමුත්, EPF ණය ආපසු අය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් වුව ද, ආපසු අය කරනු ලබන EPF ණයවල අක්‍රීය ණය අඩු කිරීම ඉතා අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය වී ඇත. මෙය ප්‍රධාන වශයෙන් ණය ගැණුම්කරු විසින් හිතාමතා පැහැර හැරීම නිසා සිදු වේ.

මෙය බැංකුවේ ව්‍යාපාර ආකෘතිය හේතුවෙන් ඇති වුවකි. ECL යනු

ගනුදෙනුකරු	ලබා දුන් මුදල	මුළු හිඟ මුදල රු.මිලිය
1 ඔලිම්පස් කන්ස්ට්‍රක්ෂන් (පුද්) සමාගම	250	337.8
2 බිම්පුත් ඕනෑන්ස් සමාගම -1	350	397.3
-2	42	60.8
3 රාජ්‍ය සංවර්ධන හා ඉදිකිරීම් සමාගම	84	34.7
4 ජාතික උපකරණ හා යන්ත්‍රෝපකරණ සංවිධානය වෙනුවෙන් රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාව	62	87.1
5 ආර්.කේ.මුහන්දිරම්ගේ ෂමිල් රන්දික	50	111.2
6 මාදම්පේ මිල්ස් (පුද්) සමාගම	49.9	51.1
7 කදුපිති නුවන් සංජය - 1	30	61.9
- 2	12.5	12.2
8 නොමික් ඉන්ටනැෂනල් සමාගම	25	32.7
9 දිනේෂ් සම්පත් - 1	24.5	34.3
- 2	10.1	12.2
10 සෙන්මා ට්‍රේඩින් ලංකා (පුද්) සමාගම	20	40.4

බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ව්‍යාපාර ආකෘතියෙන් ලබාගත් ප්‍රතිපාදනයයි.

iii) ඉහළම අක්‍රීය ණය 10 ඇතුළුව බැංකුවේ අක්‍රීය ණය සහ අත්තිකාරම් සම්බන්ධයෙන් විගණන නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

අ) ඔලිම්පස් කන්ස්ට්‍රක්ෂන් (පුද්) සමාගම

මෙය 2014 ජනවාරි මාසයේදී සංස්ථාගත කරන ලද පුද්ගලික සීමිත වගකීම් සමාගමක් වන අතර අධිවේගී මාර්ග සහ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම්, බර වානේ නිෂ්පාදන සහ විදුලි ස්ථාපනය, ජල සම්පාදනය හා ජලාපවහනය, සුළි කුණාටු ජලාපවහනය ආදී කටයුතුවල නියැලී සිටින ලදී. මෙය දයා සමූහ (පුද්ගලික) සමාගමේ පරිපාලිත සමාගමකි.

HDFC බැංකුව විසින් අධ්‍යක්ෂවරුන් දෙදෙනෙකුට එරෙහිව මෙම නඩුව ගොනු කර ඇත. නඩු අංක CHC 14/22MR-2025.04.11 දින 1 වන සහ 2 වන විත්තිකරුවන්ට එරෙහිව ඒක පාර්ශ්වීය විනිශ්චය.

පසුව බැංකුව විසින් 2023 දෙසැම්බර්, 2024 ජූනි, 2024 නොවැම්බර් සහ 2025 මාර්තු යන මාසවලදී දේපළ විකිණීම සඳහා පුවත්පත් දැන්වීම් පළ කරන ලදී. කෙසේවෙතත්, මෙම දේපළ මිලදී ගැනීම සඳහා කිසිදු කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීමක් ලැබී නොමැත. මෙම දේපළ විකිණීම පිළිබඳව

- ගනුදෙනුකරුවන්ගේ උදෙසාගය සහ ණය සුදුසුකම් තක්සේරු කිරීම් වැඩි දියුණු කිරීමෙන් බැංකුවේ වක්‍රලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූලව සුදුසුකම් ලත් ගනුදෙනුකරුවන්ට

උක්ත සමාගම විසින් කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවය සඳහා සුදැකුමක් වශයෙන් ඉඩමක් උකස් කිරීමෙන් රුපියල් මිලියන 350 ක ණය පහසුකමක් ඉල්ලා තිබුණි. මෙම ණය මුදල 2019 ජූනි 07 දින පැවති විශේෂ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමකදී (අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රිකා අංක 01/SPL/06/2019) අනුමත කර තිබුණි. එම රැස්වීමේදී, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් සඳහන් කරන ලද්දේ “තක්සේරු කිරීම සඳහා පස ප්‍රමාණනය කළ නොහැකි බව අභ්‍යන්තර තක්සේරු නිලධාරියා වාර්තා කර තිබුන අතර අභ්‍යන්තර තක්සේරු වාර්තාව තවමත් සම්පූර්ණ කරමින් පවතී” යනුවෙනි. කෙසේ නමුත්, පෞද්ගලික තක්සේරු නිලධාරියෙකු විසින් ලබා දුන් ඇස්තමේන්තුගත පස් ආදායම ඇතුළුව රුපියල් බිලියන 1ක් වශයෙන් ලබා දී ඇති උකස් කරන ලද ඉඩමේ තක්සේරුව සැලකිල්ලට ලක් කර ණය අනුමත කර තිබුණි. පසුව, අභ්‍යන්තර තක්සේරු නිලධාරියා පස් ආදායම ඇතුළත් නොකර රුපියල් මිලියන 72 (FSV) සඳහා 2019 ජූනි 07 දින තම වාර්තාව ඉදිරිපත් කර ඇති බව නිරීක්ෂණය වූ අතර, ආරම්භයේ පටන් උකස් කරන ලද වත්කම් තක්සේරු කිරීමේදී අස්පාශ්‍ය වත්කම් වටිනාකම ඇතුළත් නොකිරීමට ඔහු විසින් නිර්දේශ කර තිබුණි.

ඒ අනුව, බැංකුව විසින් 2019 ජූලි 08 දින සහ 2019 ඔක්තෝබර් 28 දින පිළිවෙලින් රුපියල් මිලියන 100ක් සහ රුපියල් මිලියන 150ක් වටිනා ණය පහසුකම් එම සමාගමට ලබා දී තිබුණි. එය ලබා දී මාස හයක කාලයකට පසු 2020 ජනවාරි 07 දින අක්‍රීය කාණ්ඩයට මාරු කර තිබුණි. තවද, ණය ලබා දෙන අවස්ථාවේ බැංකුව සමඟ ඇති කරගත් විශේෂ ගිවිසුමේ සඳහන් කොන්දේසිවලට අනුකූල වීමට ගනුදෙනුකරු අපොහොසත් වී තිබුණි.

බැංකුව දිගටම කටයුතු කරයි.

ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.

- ඉදිරියේ දී ණය ගෙවීම් පැහැර හැරීම් අවම කිරීම සඳහා දැඩි අධීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණ ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ණය අයකර ගැනීම සඳහා වූ බැංකුවේ ප්‍රයත්නයන් වේගවත් කිරීම.

පසුව 2020 නොවැම්බර් 30 දින පරාවේ බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල යෝජනාවක් සම්මත කරන ලද අතර 2021 මාර්තු 24 දින පැවති ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියේදී බැංකුව විසින් උකස් කරන ලද දේපළ අත්පත් කර ගෙන තිබුණි.

තවද, ඉඩම විකිණීම සඳහා බැංකුව විසින් පුවත්පත්වල දෙවරක් (2021 ජූනි 22 සහ 2022 නොවැම්බර් 18) දැන්වීම් පළ කර තිබූ අතර, රුපියල් මිලියන 44ක මුදලකට මිලට ගැනීමට එක් කැමැත්ත පල කිරීමක් පමණක් ලැබී තිබුණි. කෙසේ නමුත්, ටෙන්ඩර් කමිටුව දේපළ විකිණීම ප්‍රතික්ෂේප කර තිබුණි.

බැංකුවේ ණය ක්‍රමයට අනුව, 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟ ශේෂය රු. 337,817,367ක් විය. (හිඟ ප්‍රාග්ධනය රු. 249,717,321, හිඟ පොලී රු. 51,893,845, රු. 33,732,161ක හිඟ OD මුදල් සහ රු. 2,474,039 ක ගාස්තු ඇතුළු සමස්ත ප්‍රාග්ධනය). අවසානයේ, බැංකුව විසින් නෛතික ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති අතර 2023 දෙසැම්බර් 15 දින ණය ගන්නා සමාගමට සහ අධ්‍යක්ෂවරුන් දෙදෙනෙකුට එන්තර වාසියක් යවා ඇත.

ආ) බිම්පුත් ඊතැන්ස් පුද්ගලික සමාගම බිම්පුත් ඊතැන්ස් පුද්ගලික සමාගම 2007 ජූලි 27 දින පොදු සීමිත සමාගමක් ලෙස සංස්ථාපනය කළ අතර ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය කටයුතු වල නිරත වන ලදී. මෙය දයා සමූහ පුද්ගලික සමාගමේ පරිපාලිත සමාගමකි.

අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය 2018 මැයි 09 දින පවත්වන ලද රැස්වීමේදී අධ්‍යක්ෂවරුන් තිදෙනෙකුගේ විරුද්ධත්වය නොසලකා

දින ඇතුළත්ව ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග

i. CHC 41/24 Co (වසා දැමීම) - බිම්පුත් ඊතැන්ස් පුද්ගලික සමාගම වසා දැමීමට HDFC බැංකුව නඩුවක් ගොනු කරන ලදී. ලිඛිත ඉදිරිපත් කිරීම 2025/11/07 දින කරන ලදී. වසා දැමීමේ නියෝගය HDFC වෙත වාසි වන අයුරින් ලබා දෙන ලදී.

බැංකුවේ වක්‍රලේඛ මාර්ගෝපදේශ අනුව පාරිභෝගිකයන්ට සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

- අනාගත ගෙවීම් පැහැර හැරීම අවම කිරීමට දැඩි සුපරීක්ෂණ සහ පසු

රුපියල් මිලියන 350 ක ණය මුදලක් බිම්පුත් පුද්ගලික සමාගම වෙත අනුමත කරන ලදී. රුපියල් මිලියන 525 ක සක්‍රීය ණය කළඹක උගස් බැඳුම්කරයක් සහ දයා සමූහ පුද්ගලික සමාගමේ (පරිපාලක සමාගම) සංස්ථාපිත ඇපකරයක් ඇපයක් ලෙස පිළිගෙන බිම්පුත් ඊතැන්ස් පුද්ගලික සමාගමේ කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයන් සඳහා 2018 දී ණය ප්‍රදානය කරන ලදී. මණ්ඩලයේ අනුමැතීන් හරහා 2020 වර්ෂය තුළ ණය අවස්ථා දෙකකදී නැවත සකස් කරන ලදී. 2022 ජූනි 29 දින මෙම ණය අක්‍රීය ණය වර්ගයට මාරු කරන ලදී.

බැංකුව තවත් වර්ෂ දෙකක කාලයක් සඳහා 2021 නොවැම්බර් 19 දින රුපියල් 42,038,971 ක වෙනත් ණයක් ලබා දුන් අතර එය 2022 ඔක්තෝබර් 28 දින සිට අක්‍රීය ණය වර්ගයට මාරු කරන ලදී.

ඉන්පසු, දුර්වල ප්‍රගතිකරණය, ද්‍රවශීල අවදානම සහ එහි වත්කම් වල ගුණත්වයේ දැඩි පිරිහීමක් වැනි සාධක ප්‍රධාන වශයෙන් සැලකිල්ලට ගෙන බිම්පුත් ඊතැන්ස් පුද්ගලික සමාගමේ Fitch ශ්‍රේණි ගත කිරීම “BB (lka)” සිට “CC (lka)” දක්වා පහත හෙළන ලද අතර ශ්‍රී ලංකා මහා බැංකුව විසින් 2023 සැප්තැම්බර් 01 දින බැංකුවේ බලපත්‍රය අවලංගු කරන ලදී.

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට පළමු ණයෙහි මුළු හිඟ ශේෂය රුපියල් 397,350,561 ක් වේ. (හිඟ ප්‍රාග්ධනය සමග මුළු ප්‍රාග්ධනය රුපියල් 246,899,661, හිඟ පොළීය රුපියල් 70,695,995, හිඟ ප්‍රමාද ගාස්තු රුපියල් 75,754,539 සහ අනෙක් ගාස්තු රුපියල් 4,000,365 ඇතුළත්ව) සහ දෙවන ණයෙහි මුළු හිඟ ශේෂය රුපියල් 60,821,667 ක් විය. (හිඟ ප්‍රාග්ධනය සමග මුළු ප්‍රාග්ධනය රුපියල්

ඉන්පසු, වගඋත්තරකරුවන් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ අභියාචනයක් ගොනු කරන ලදී.

ii. SC/HCLA/12/25
(ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ අභියාචන නඩුව)-2025/11/10- සභාය දැක්වීමට

iii. CHC (Civil)-17/25 Co
(පුද්ගලික ඇපකාර නඩුව) HDFC බැංකුව ඇපකරුවන් වෙනුවෙන් වෙනම නඩුවක් ගොනු කරන ලදී. 2026/01/28 දින කරුණු නඩු විභාගයට පෙර සලකා බැලේ. කෙසේ නමුත් ඒ අතර,

අධ්‍යක්ෂක දයා ගමගේ 2025/09/04 දින කළමනාකරණය හමු වූ අතර විසඳීමේ සැලසුමක් යෝජනා කරන ලදී. එම යෝජනාව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කළ අතර කළමනාකරණය එම යෝජිත විසඳීමේ සැලැස්ම පිළිගත නොහැකි බව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය වෙත පෙන්වා දෙන ලදී. ඉන්පසු, දයා ගමගේ මහතා තමාගේ නව යෝජනාව සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ නිර්දේශ විමසන ලදී. පිළිගත හැකි විසඳීමේ සැලැස්මක් ලබා ගැනීමේ හැකියාව සොයා බැලීමට සාකච්ඡාවක් සඳහා කටයුතු පිළියෙළ කළ හැකි බව කළමනාකරණය ඔහුට දන්වන ලදී.

විපරම් යාන්ත්‍රණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

- බැංකුවේ ආපසු ගෙවීම් කටයුතු කඩිනම් කිරීම.

42,038,971, හිඟ පොළිය රුපියල් 5,832,980, හිඟ ප්‍රමාද ගාස්තු රුපියල් 12,949,666 සහ අනෙක් ගාස්තු රුපියල් 50 ඇතුළත්ව) බැංකුව පරිපාලක සමාගම වන දයා සමූහ පුද්ගලික සමාගමට එරෙහිව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. සමාගම ඇවර කිරීම සඳහා වෙනත් නඩුවක් ගොනු කළ අතර 2025 පෙබරවාරි 14 දින ඇවර කිරීමේ නියෝගය නිකුත් කරන ලදී. බිම්පුත් ඊනාන්තස් පුද්ගලික සමාගම ඇවර කිරීමේ නියෝගයට එරෙහිව අභියාචනාධිකරණයේ නඩුවක් ගොනු කරන ලදී.

ඇ) රාජ්‍ය සංවර්ධන සහ ඉදිකිරීම් සංස්ථාව රාජ්‍ය සංවර්ධන සහ ඉදිකිරීම් සංස්ථාව (SD &CC) 1957 අංක 49 දරන රාජ්‍ය කාර්මික සංස්ථාව පනත යටතේ ඉංජිනේරු ආයතනයක් ලෙස 1971 ඔක්තෝබර් 01 දින සංස්ථාගත කරන ලද අතර වර්තමානයේ නිවාස සහ ඉදිකිරීම් අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වේ. සංස්ථාව රටේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමේ කටයුතු සහ පාලම් සැලසුම් කර ඉදිකිරීමේ කටයුතු වල නිරත වේ.

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ “නගමු පුරවර ව්‍යාපෘතිය” යටතේ පාලම් 23 ක් ඉදිකිරීමට අදාළව කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයන් මුල්යනය කිරීමේ අරමුණින් රුපියල් මිලියන 200 ක ණය පහසුකමක් ලබා දීමට බැංකුව සැලසුම් කළේය. 2019 මාර්තු 26 දින පැවැත්වූ ණය කමිටු රැස්වීමේදී එම තීරණය අනුමත කළේය. කෙසේ නමුත්, අවදානම් කළමනාකරුගේ මතය අනුව, අවදානම් විශ්ලේෂණ වාර්තාවට අනුකූලව මෙම ණය පහසුකම ඉහළ අවදානම් වර්ගය යටතේ වර්ගීකරණය වී ඇති නිසා එය ලබා

රජයේ සීමාවන් නිසා 2025 සැප්තැම්බර් දක්වා පරාටේ ක්‍රියාමාර්ගයන් නතර කිරීමට සිදු විය. කෙසේ නමුත්, SD&CC හි තවත් දේපළක් විකිණීමට සහ HDFC සහ මහජන බැංකු ණය පියවා දැමීමට අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගත් බව SD&CC අපට දැනුම් දුණි. ඔවුන් විකිණීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා මාස 06 ක් ඉල්ලා සිටියේය.

බැංකුවේ ස්ථාපිත වක්‍රලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශ වලට අනුව සුදුසු පාරිභෝගිකයන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

- ණය ලබා දීමට පෙර අවදානම් තක්සේරු කිරීම ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- අනාගත ගෙවීම් පැහැර හැරීම අවම කිරීමට දැඩි සුපරීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- බැංකුවේ ආපසු ගෙවීම් කටයුතු කඩිනම් කිරීම.

දීම නිර්දේශ නොකරන ලදී. නමුත්, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සමහර කොන්දේසි පනවමින් 2019 මාර්තු 28 දින මෙම ණය සඳහා අනුමැතිය ලබා දුන්නේය.

පසුව, 2019 මැයි 08 දින පැවැත්වූ ණය කමිටු රැස්වීමේදී ඇප වටිනාකම මත පැනවූ සියයට 60 ක් සීමාව සහ ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය (NHDA) සමඟ ත්‍රිපාර්ශ්වීය ගිවිසුමක් යටතේ ලබා දුන් අතිරේක ඇපයක් නිසා රුපියල් මිලියන 85 ක සංශෝධිත ණය මුදල ණය කමිටුව විසින් සලකා බැලුවේය. කෙසේවුවත්, අවදානම් කළමනාකරු BB ශ්‍රේණිය යටතේ වර්ග කළ ප්‍රමාණවත් අවදානම නිසා ණය ලබා දීමට නිර්දේශ කිරීමෙන් ඉවත් වූයේය.

තවද, සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු අධීක්ෂණ කමිටුව විසින් 2019 මැයි 13 දින ණය පහසුකම අනුමත කළ අතර අවසානයේ, අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය 2019 මැයි 16 දින පැවැත්වූ රැස්වීමේදී රුපියල් මිලියන 85 ක ණය පහසුකම අනුමත කළේය. මුළු ණය ප්‍රමාණය කෙටි කාලයක් තුළ 2019 ජුනි 06 සිට 2109 ජූලි 04 දක්වා අවස්ථා 05 කදී ලබා දුණි.

සංස්ථාවේ ඉල්ලීම මත, අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය 2019 ඔක්තෝම්බර් 21 දින පැවැත්වූ රැස්වීමේදී මෙම ණය තවත් මස 03 ක කාලසීමාවක් නැවත සකස් කිරීමට අනුමැතිය ලබා දුන්නේය. 2020 ඔක්තෝම්බර් 14 දින පැවැත්වූ අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල රැස්වීමේ සටහන් අනුව, ඉතිරි ආපසු ගෙවීමේ කාලසීමාව මාස 06 ක සහන කාලයක් සමඟ 2020 නොවැම්බර් මස සිට වර්ෂ 05 ක් දක්වා විය. අනාගත පොළී අනුපාතය කාර්තු පදනමින් සමාලෝචනය කර AWPLR ට සියයට 2 ක් එකතු කර ගනු ලැබේ.

2020 ඔක්තෝම්බර් 28 දින පැවැති අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල රැස්වීමේදී රුපියල් 55,849,331 ක මෙම ණය පහසුකම 2021 මැයි සිට බලපැවැත්වන පරිදි තවත් වර්ෂ 05 ක කාලයක් සඳහා නැවත සකස් කිරීමට එකඟ වන ලදී. ඊට අමතරව, පවතින ආර්ථික සහ සමාජ ගැටළු හේතුවෙන්, බැංකුව සහ SD & CC මාස 12 ක කාලසීමාවකදී මසකට රුපියල් 200,000 ක නැවත ගෙවීමේ සැලසුමකට එකඟ විය. පසුව, SD & CC ඉල්ලීම සලකා බලා, කොවිඩ් 19 වසංගත කාලය තුළ සහ ශ්‍රී ලංකා මහා බැංකු වකුලේඛ උපදෙස් අනුකූලව බැංකුව 2022 අගෝස්තු 02 දින සංස්ථාවට රුපියල් 7,548,655 ණය විලම්භන පහසුකමක් ලබා දුන්නේය.

2022 ජූනි 29 දින ණය මුදල අක්‍රිය ණය වර්ගයට මාරු කරන ලදී. ණය මුදල නොගෙවීම හේතුවෙන්, බැංකුව 2023 පෙබරවාරි 07 දින උගස් කළ ඉඩම මත පරාටේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට තීරණය කළේය. තවද, උගස් තැබූ දේපළ රුපියල් මිලියන 170 කට අගය කළ අතර 2023 අප්‍රේල් 19 දිනට බලකර විකුණුම් වටිනාකම රුපියල් මිලියන 160 ක් වේ.

ණයෙහි 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟ ශේෂය රු. 34,728,950 ක් (හිඟ ප්‍රාග්ධනය සමග මුළු ප්‍රාග්ධනය රුපියල් 29,973,392, හිඟ පොළිය රුපියල් 3,301,148, හිඟ ප්‍රමාද ගාස්තු රුපියල් 1,444,410, සහ අනෙක් ගාස්තු රුපියල් 10,000 ඇතුළත්ව) අය කිරීමෙන් තොරව පවතී.

<p>ඇ) රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාව (SEC) වෙනුවෙන් ජාතික උපකරණ සහ යන්ත්‍රෝපකරණ සංවිධානය (NEMO)</p>	<p>Case No. CHC 08/21MR-</p>	<p>බැංකුවේ වකුලේඛ මාර්ගෝපදේශ</p>	<p>ස්ථාපිත සහ වලට</p>
	<p>නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගනිමින්</p>		

ජාතික උපකරණ සහ යන්ත්‍රෝපකරණ සංවිධානය ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාව යටතේ ස්ථාපිත ඉදිකිරීම් සංවිධානයකි. බැංකුව 2018 ඔක්තෝම්බර් 17 දින ජාතික උපකරණ සහ යන්ත්‍රෝපකරණ සංවිධානය (NEMO) වෙනුවෙන් රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාව (SEC) වෙත රුපියල් මිලියන 150 ක වත්කම් ණය පහසුකමක් අනුමත කරන ලදී.

ණය ප්‍රදානය කිරීමේ කොන්දේසි අනුව, ගොඩනැගිලි දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ජාතික යොවුන් සේනාංකයේ ව්‍යාපෘති වලට NEMO වලින් ලැබියයුතු බිල්පත් පදනම්ව ණය ලබා දිය හැකිය.

ඒ අනුව, රුපියල් මිලියන 51 ක් වූ පළවන ණය 2018 ඔක්තෝම්බර් 09 දින රුපියල් මිලියන 86 ක් වූ සහතික නොකළ බිල්පත් පදනම්ව ප්‍රදානය කළ අතර රුපියල් මිලියන 11.157 ක් වූ දෙවන ණය 2019 පෙබරවාරි 13 දින රුපියල් මිලියන 18.59 ක් වූ සහතික නොකළ බිල්පත් පදනම්ව ප්‍රදානය කළ බව නිරීක්ෂණය කරන ලදී. ඊට අමතරව, රුපියල් මිලියන 9.238 ක් වූ තුන්වන ණය 2019 අප්‍රේල් 17 දින රුපියල් මිලියන 15.39 ක් වූ සහතික නොකළ බිල්පත් පදනම්ව ප්‍රදානය කළේය. ඒ අනුව, රුපියල් මිලියන 71.395 ක් වූ මුළු ණය පහසුකම සහතික බිල්පත් මත ප්‍රදානය කරනු වෙනුවට සහතික නොකළ බිල්පත් මත ප්‍රදානය කළේය.

ණය සඳහා ලබා ගත් ඇප ලිපිලේඛන වන්නේ, (i) රුපියල් මිලියන 150 ක් සඳහා ණය ගිවිසුම (ii) ජාතික යොවුන් සේනාංකය විසින් ලබා දිය යුතු භාර ගැනීම පිළිබඳ අවලංගු කළ නොහැකි ලිපිය (iii) මාස 06 කින් හෝ ඉල්ලු විට නැවත ගෙවිය

ලබා දීමට නියමිතව ඇත. අස්ථිත්වය රජයට අයිති සමාගමක් වේ.

අනුව පාරිභෝගිකයන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

- ණය ලබා දීමට පෙර අවදානම් තක්සේරු කිරීම ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- අනාගත ගෙවීම් පැහැර හැරීම අවම කිරීමට දැඩි සුපරීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- බැංකුවේ ආපසු ගෙවීම් කටයුතු කඩිනම් කිරීම.

යුතු සහතික නොකළ බිල්පත් මත බැංකුව විසින් නිදහස් කළ අගයට SEC විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද පොරොන්දු නෝට්ටු.

ගිවිසුමට අනුව, මෙම ණය පළමු ප්‍රදානය දින සිට වර්ෂ 01 ක් තුළ හෝ බැංකුව විසින් ඉල්ලූ විට, SEC විසින් බැංකුවට නැවත ගෙවිය යුතුය. කෙසේ නමුත්, SEC ණය ආපසු ගෙවීමට අපොහොසත් වූ අතර ඉන්පසු, 2019 ජූලි 16 දින අක්‍රිය ණය වර්ගයට මාරු කරන ලදී.

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ණයෙහි මුළු හිඟ ශේෂය රුපියල් 87,112,599 ක් වූ අතර (හිඟ ප්‍රාග්ධනය සමග මුළු ප්‍රාග්ධනය රුපියල් 39,253,323, හිඟ පොළිය රුපියල් 1,391,154, හිඟ ප්‍රමාද ගාස්තු රුපියල් 45,161,147 සහ අනෙක් ගාස්තු රුපියල් 1,306,975 ඇතුළත්ව) 2021 ජනවාරි 07 දින වාණිජ ඉහළ අධිකරණයේ SEC එරෙහිව නඩුවක් ගොනු කරන ලදී.

ඉ) ආර්.කේ.එම්.එස්.ආර්. රණවීර
 ඉහත සඳහන් පුද්ගලයා වාණිජ දේපළක් මිලදී ගැනීමට ණයක් ලබා ගත්තේය. බැංකුව 2018 පෙබරවාරි 28 දින ඉහත ගනුදෙනුකරුවාට දේපළක් උගසට තබා රුපියල් මිලියන 50 ක ව්‍යාපාරික ණයක් ලබා දුණි. ණය ප්‍රදානය වන අවස්ථාවේ, ගනුදෙනුකරුගේ නැවත ගෙවීමේ හැකියාව තක්සේරු කරන විට, CRIB වාර්තාව අනුව හිඟව තිබූ අනෙක් ණය වාරික තුනෙහි එකතුව වූ රුපියල් 323,488 සලකා බැලීමට බැංකුව අසමත් විය. ඉහත වාරික අඩු කිරීමෙන් පසු ගනුදෙනුකරුගේ ඉවත දැමිය හැකි අදායම අදාළ ණයෙහි සමාන මාසික වාරික (EMI) වූ රුපියල් 1,256,110 කට අඩු වූ රුපියල් 982,509 ක් බව නිරීක්ෂණය කරන ලදී.

01) නඩු අංක බැංකුවේ ස්ථාපිත චක්‍රලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශ වලට අනුව සුදුසු පාරිභෝගිකයන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

ණය ගැණුම්කරු HDFC බැංකුවට එරෙහිව අතුරු තහනම් නියෝගයක් ලබා ගැනීමට මෙම නඩුව වාණිජ ඉහළ අධිකරණයේ ගොනු කරන ලදී.

HDFC බැංකුවට වාසිදායක අයුරින් නියෝගය ලබා දෙන ලද අතර ණය ගැණුම්කරු ශේෂ්ඨධිකරණයේ අභියාචනයක් ගොනු කරන ලදී.

CHC 140/21MR කරුණ සම්බන්ධ නඩු විභාගය 2025/11/03 දිනට යෙදුණි.

- ණය ලබා දීමට පෙර අවදානම් තක්සේරු කිරීම ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- අනාගත ගෙවීම් පැහැර හැරීම අවම කිරීමට දැඩි සුපරීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- බැංකුවේ ආපසු ගෙවීම් කටයුතු කඩිනම් කිරීම.

02.) SC/HC/LA/107/2022

පසුව, ආපසු ගෙවීමේ දුෂ්කරතාව හේතුවෙන්, 2019 මාර්තු 24 දින ණය අක්‍රිය ණය වර්ගයට මාරු කළේය. 2019 අප්‍රේල් 29 දින සම්මත කළ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල යෝජනාවක් මගින් ලබා ගන්නා ලද පරාටේ ක්‍රියාවක් හරහා බැංකුව උගස් කළ දේපළ විකිණීමට කටයුතු කළේය. තවද, බැංකුව 2019 සැප්තැම්බර් 27 දින දේපළ විකිණීමට දැන්වීමක් ගැසට් පත්‍රයේ පළ කළේය. කෙසේ වෙතත්, පරාටේ ක්‍රියාත්මකවීම වලක්වාලමින් බැංකුවට එරෙහිව වාරණ නියෝගයක් ලබා ගැනීමට ගනුදෙනුකරු නඩුවක් ගොනු කරන ලදී. බැංකුවට වාසි වන අන්දමට අවසන් නියෝගය ලබා දුන් අතර ගනුදෙනුකරු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ අභියාචනා කළේය. ඊට අමතරව, ඉහත දේපළේ මුල් විකිණුම්කරු මාරවිල දිස්ත්‍රික් අධිකරණයේ නඩුවක් ගොනු කර සිතාසි කැඳවා 2025 සැප්තැම්බර් 19 දින සිතාසි භාර දුන් බවට දැනුම් දෙන ලදී. 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ණයෙහි මුළු හිඟ ශේෂය රුපියල් 111,218,536 ක් වේ. (හිඟ ප්‍රාග්ධනය සමග මුළු ප්‍රාග්ධනය රුපියල් 43,881,550, හිඟ පොළිය රුපියල් 17,787,502, හිඟ ප්‍රමාද ගාස්තු රුපියල් 47,918,686 සහ අනෙක් ගාස්තු රුපියල් 1,630,797 ඇතුළත්) 2023 ජුනි 16 දිනැති ප්‍රත්‍යාගණන වාර්තාව අනුව, දේපළේ බලකර විකිණුම් වටිනාකම ණය වටිනාකමින් සියයට 71 ක වටිනාකම වූ රුපියල් මිලියන 79 ක් වේ. (වෙළඳපොළ අගය රුපියල් මිලියන 98 ක් වේ.)

(ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ අභියාචනා නඩුව) නිවාඩු ලබා දීම ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී. 2025/03/10

03.) DC Case No 3724

පුර්ව ඉඩම් අයිතිකරු (විකිණුම්කරු) මාරවිලදී නඩුවක් ගොනු කරන ලදී. නඩුව 2025/12/11 දින කැඳවීය. සිතාසි ආපසු හරවා එවිය හැකිය.

ඊ) මාදම්පේ මිලිස් පුද්ගලික සමාගම බැංකුව 2016 සැප්තැම්බර් 13 දින වර්ෂ 02ක සහන කාලයක් සමග වර්ෂ 05 ක කාලසීමාවක් දක්වා සියයට 9 ක සහන පොළී අනුපාතයකට රුපියල් මිලියන 50 ක ණයක් ලබා දුණි. තවද, සහන කාලය ඇතුළත්ව ණය ආපසු ගෙවීමේ කාලසීමාව වර්ෂ 7 ½ දක්වා දීර්ඝ කළේය. සමාගම ඔවුන්ගේ ව්‍යාපෘති යෝජනා අනුව, සැලසුම් කළ නිෂ්පාදන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට අපොහොසත් විය. ණය මුදල ලබා ගැනීමෙන් පසු, සමාගම රුපියල් මිලියන 109.4 සහ රුපියල් මිලියන 12.9 අලාභයක් පිළිවෙලින් 2020 සහ 2021 දී වාර්තා කළේය. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණ කරන ලදී.

- ණය මෙහෙයුම් අත්පොතේ 4.2.11 වගන්තියට පටහැනිව, බැංකුව ණයක් ලෙස උගස් කළ දේපළ වල බලකර විකුණුම් වටිනාකමින් සියයට 78.13 ක් ලබා දුන් අතර ඉඩම උගස් කිරීමට අමතරව, සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරුන් දෙදෙනෙක් ඉහත ණය පහසුකම සඳහා පුද්ගලික ඇපකරුවන් ලෙස ඉදිරිපත් වීමට පෙරාත්දු විය.
- ණය මෙහෙයුම් අත්පොතේ 3.4.5 (අ) වගන්තියට පටහැනිව, බැංකුව ඇපයක් ලෙස තුන්වන පාර්ශවයේ දේපළක් ලබා ගෙන ඇත. සාක්ෂි වලින් පෙනෙන පරිදි, සමාගමේ අධ්‍යක්ෂකවරයෙක් නොවන කළමනාකරණ අධ්‍යක්ෂකගේ බිරිඳට මෙම උගස් දේපළ අයිති වේ. බැංකුව තවමත් උගස් දේපළ පවරා ගැනීමට අපොහොසත් විය.
- 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ණයෙහි මුළු හිඟ ශේෂය රුපියල් 51,168,397 ක් වේ. (හිඟ ප්‍රාග්ධනය සමග මුළු ප්‍රාග්ධනය රුපියල් 31,726,664, හිඟ පොළිය

මාදම්පේ මිලිස් සමාගම, U.දමයන්ති ලියනගේ සහ පැල්වත්ත පොල් කර්මාන්ත පුද්ගලික සමාගම HDFC බැංකුවට එරෙහිව අතුරු තහනම් නියෝගයක් ලබා ගැනීමට මෙම නඩුව ගොනු කරන ලදී. 2024/02/16 විසඳුමකට පැමිණෙන ලද අතර එකගතා තීන්දු ප්‍රකාශය ගොනු කළේය.

ගණුදෙනුකරු වෙන්දේසිය නතර කිරීමට 2024 පෙබරවාරි රුපියල් මිලියන 40 ක් ගෙවන ලද නමුත් අද දක්වා ඉතිරි මුදල ගෙවීමට අපොහොසත් විය. පරාවේ ක්‍රියාත්මකවීම පිළිබඳ රජයේ සීමාවන් වර්තමානයේ ඉවත්වීම නිසා බැංකුව දේපළ වෙන්දේසි කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ නිරත වේ.

බැංකුවේ ස්ථාපිත වකුලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශ වලට අනුව සුදුසු පාරිභෝගිකයන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

- ණය ලබා දීමට පෙර අවදානම් තක්සේරු කිරීම ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- අනාගත ගෙවීම් පැහැර හැරීම අවම කිරීමට දැඩි සුපරීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- බැංකුවේ ආපසු ගෙවීම් කටයුතු කඩිනම් කිරීම.

රුපියල් 7,785,177, හිඟ ප්‍රමාද ගාස්තු රුපියල් 10,712,750 සහ අනෙක් ගාස්තු රුපියල් 943,806 ඇතුළත්ව)

එ) කේ.එන්.එස්. ද සිල්වා

බැංකුව දේපළ උගසට තබා මෙම ගණුදෙනුකරුවාට ව්‍යාපාරික කටයුතු සඳහා එකතුව රුපියල් මිලියන 42.5 ක් වූ ණය දෙකක් ලබා දුන්නේය. පළමු ණය වූ රුපියල් මිලියන 12.5 වර්ෂ 10 ක කාලසීමාවකට 2016 දෙසැම්බර් 30 ලබා දුන් අතර දෙවන ණය වූ රුපියල් මිලියන 30 වර්ෂ 11 ක කාලසීමාවකට 2018 සැප්තැම්බර් 06 දින ලබා දුන්නේය. මෙම ණය දෙක 2020 පෙබරවාරි 17 දින සහ 2021 ජනවාරි 29 දින සිට පිළිවෙලින් අක්‍රීය ණය ලෙස වර්ග කළේය. බැංකුව නීතීමය කටයුතු ආරම්භ කිරීම සඳහා 2022 අප්‍රේල් 05 දින එන්නර වාසියක් නිකුත් කළේය.

බැංකුව දේපළ ප්‍රසිද්ධියේ වෙන්දේසි කිරීමට පියවර ගනු ලැබුවද, ණය ගැනුම්කරු ඔබපනය කරන ලද දේපළ වෙන්දේසි කිරීමට එරෙහිව නඩුවක් ගොනු කරන ලදී. (නඩු අංක : DSP236/2023) අධිකරණය වෙන්දේසිය 2023 ජූනි 14 සිට 2023 ජූනි 28 දක්වා නතර කිරීමට නියෝග කළේය. ඉන් අනතුරුව, අධිකරණය 2023 ඔක්තෝබර් 23 දින බැංකුවට එරෙහි අවහිර කිරීමේ නියෝගය අවලංගු කිරීමට නියෝග කළේය. එමනිසා, 2023 නොවැම්බර් 27 දින බැංකුව දේපළ ප්‍රසිද්ධියේ වෙන්දේසි කර වෙන්දේසියේදී සුදුසුකම්ලත් ගැණුම්කරුවන් නොමැති වීම හේතුවෙන් දේපළ බැංකුවට පවරන ලදී. ගණුදෙනුකරු තහනම් නියෝගයට එරෙහිව අභියාචනාධිකරණයේ පෙත්සමක් ගොනු කර අවසානයේ නඩුව අවසන් කළේය. ගණුදෙනුකරු ණය මුදල

01.) නඩු අංක DSP/236/23-

ණය ගැනුම්කරු වෙන්දේසිය නතර කිරීමට HDFC බැංකුවට එරෙහිව අතුරු තහනම් නියෝගයක් ලබා ගැනීමට නඩුවක් ගොනු කරන ලද අතර දැනට දේපළ බැංකුවට පැවරී ඇති නිසා අතුරු තහනම් නියෝගය අවලංගු වන අතර 2025/10/21 දින නඩු විභාගයට පෙර සලකා බැලීමට නියම කර ඇත.

02.) WP/HCCA/COL/177/23LA

(සිවිල් අභියාචනා කරුණ)- විසඳුමකට පැමිණෙන ලදී.

03.) 8745/L

(මීගමුව දිසා අධිකරණයේ නඩුව- (නුවන් සංජයගේ පියා විසින් ගොනු කරන ලදී). පළවන සහ දෙවන විත්තිකරුවන්ගේ පිළිතුරු - පිළිතුරු ගොනු කරන ලදී, තුන්වන විත්තිකරු- 2026/01/12 ඒකපාර්ශවීය නඩු විභාගය

04.) B 5971

මීගමුව මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණ නඩුව- සන්තකය ලබා ගැනීම සඳහා HDFC බැංකුව පොලීසියේ පැමිණිල්ලක් කරන ලද අතර 2026/01/26 දින එම කරුණ විමර්ශනයට ගැනීමට නියමිත වේ.

බැංකුවේ ස්ථාපිත චක්‍රලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශ වලට අනුව සුදුසු පාරිභෝගිකයන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.

- ණය ලබා දීමට පෙර අවදානම් තක්සේරු කිරීම ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- අනාගත ගෙවීම් පැහැර හැරීම අවම කිරීමට දැඩි සුපරීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- බැංකුවේ ආපසු ගෙවීම් කටයුතු කඩිනම් කිරීම.

කොටස් වශයෙන් ගෙවීමට එකඟ විය. කෙසේනමුත්, අභියාචනාධිකරණයේ කොන්දේසිය උල්ලංඝනය කරමින් ගනුදෙනුකරු ණය මුදල නැවත ගෙවීමට අපොහොසත් වූයේය.

පළමු ණයෙහි (රුපියල් මිලියන 12.5 ණය) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟ ශේෂය රු.12,214,367 කි. (හිඟ ප්‍රාග්ධනය සමග මුළු ප්‍රාග්ධනය රුපියල් 8,386,504, හිඟ පොළිය රුපියල් 1,848,699, හිඟ ප්‍රමාද ගාස්තු රුපියල් 1,190,420, සහ අනෙක් ගාස්තු රුපියල් 788,744 ඇතුළත්ව)

දෙවන ණයෙහි (රුපියල් මිලියන 30 ණය) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟ ශේෂය රු. 61,962,498 කි.(හිඟ ප්‍රාග්ධනය සමග මුළු ප්‍රාග්ධනය රුපියල් 31,473,064, හිඟ පොළිය රුපියල් 21,766,381, හිඟ ප්‍රමාද ගාස්තු රුපියල් 8,338,724 සහ අනෙක් ගාස්තු රුපියල් 384,328 ඇතුළත්ව) සහ නියමිත දිනයට දින 1493 ක් පසු විය. (DPD)

ඉහත ණය දෙක අනුමත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ පහත අඩුපාඩු නිරීක්ෂණය කරන ලදී.

- අංක GCL/2019/259 සහ 2019 ජනවාරි 09 දිනැති චක්‍රලේඛයේ 4.1.9 වගන්තිය අනුව, උගස් දේපළ ව්‍යාපාරික කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන්නේනම්, ණය මුදල උගස් කළ දේපළේ බලකර විකිණුම් වටිනාකමින් සියයට 70 කට සීමා විය යුතුය. කෙසේනමුත්, ප්‍රත්‍යාගණන වාර්තාව අනුව, රුපියල් මිලියන 12.5 ක පළමු ණය අනුමත කිරීමේදී දේපළේ බලකර විකිණුම් වටිනාකම රුපියල් මිලියන 15 ක් වූ අතර ලබා දුන් ණය මුදල උගස් කළ දේපළේ බලකර විකිණුම් වටිනාකමින් සියයට 83 ක් නියෝජනය කළේය.

- ණය මෙහෙයුම් අත්පොතේ 9.3 වගන්තිය අනුව, ඉඩමක් මිලදී ගැනීමක් නොවන කාර්යයක් සඳහා දේපළ උගස් කරන විට, ගිණි රක්ෂණයක් ලබා ගත යුතු අතර 2029 සැප්තැම්බර් 30 දින වන ණය පරිණතය අවසන් වන තුරු ගිණි රක්ෂණ ඔප්පුව අලුත් කළ යුතුය. කෙසේ නමුත්, ගිණි රක්ෂණය අලුත් කර නොමැති බවට නිරීක්ෂණය කරන ලදී.

ඒ) නොමික් ඉන්ටර්නැෂනල් ලිමිටඩ් නොමික් ඉන්ටර්නැෂනල් ලිමිටඩ් යනු 2014 වර්ෂයේ දී සංස්ථාපනය කරන ලද ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපාරවල නියැලී සිටින සමාගමකි. මෙම සමාගම ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය පනතට අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (CBSL) යටතේ ලියාපදිංචි වී නොමැති අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (CBSL) විසින් එම සමාගම අධීක්ෂණය කර නොමැත.

එම සමාගම එහි කළඹ වර්ධනය කර ගැනීම සහ පවතින ණයකින් නිදහස් වීම සඳහා රු. මිලියන 50 ක ණය පහසුකමක් ඉල්ලා තිබුණි. 2022 ජනවාරි 27 වන දින පැවති ණය කමිටු රැස්වීමේ අනුමැතිය යටතේ, ගනුදෙනුකරුගෙන් රු. මිලියන 25 ක් සඳහා නව ණය ඉල්ලුම් පත්‍රයක් ලබා නොගෙන රු. මිලියන 25 ක් පමණක් ලබා දීමට බැංකුව අනුමත කර ඇත. 2020 ජනවාරි 31 දිනෙන් අවසන් වූ මාස 9 සඳහා සමාගමේ පාඩුව රු. මිලියන 4.2 ක් බව නිරීක්ෂණය විය.

සුළු ආතති තත්ත්වයකදී ණය ආපසු ගෙවීමේ ධාරිතාවයට බාධාවක් වන ඉතා අහිතකර මට්ටමේ තෝලන තත්ත්වයක් සමාගමේ පැවතීම හේතුවෙන් අවදානම් අංශය මෙම ණය මුදල ලබා දීමට නිර්දේශ කර නොමැත. එසේම දුෂ්කර

ණය පහක් සම්පූර්ණයෙන්ම පියවා ඇත.

- ණය හයක් සඳහා පියවීමේ ගිවිසුම්වලට එළඹ ඇති අතර, ගනුදෙනුකරුවන් නීතිපතා එම ණය සේවාකරණය සිදු කරයි.
- එක් ගනුදෙනුකරුවෙකු දැනට විදේශයක පදිංචිව සිටී; එබැවින් නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කළ නොහැක. කෙසේ වුවද, මෙම ගනුදෙනුකරු විදේශ රටක සිට වාරික ප්‍රේෂණය කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කරයි.
- පහසුකම් 12 ක් සඳහා නෛතික කටයුතු සිදුවෙමින් පවතී.
- එක් පහසුකමක් සඳහා තවම නඩුවක් ගොනු කර නොමැත.

- බැංකුවේ ස්ථාපිත වකුලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූලව සුදුසුකම් ලත් ගනුදෙනුකරුවන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.
- ණය ලබා දීමට පෙර අවදානම් තක්සේරු ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- අනාගතයේ ණය ගෙවීම පැහැර හැරීම් අවම කිරීම සඳහා දැඩි අධීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණ ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- බැංකුවේ ණය අයකර ගැනීමේ උත්සාහයන් කඩිනම් කිරීම.

තත්ත්වයකදී, ණය බැඳීම් වහාම අයකර ගැනීම සඳහා ණය සුරැකුම්පත් භාවිතා කිරීමට නොහැකි අතර ණය කළඹ කෙරෙහි බැංකුවට පාලනයක් නොමැත. මෙම පහසුකම "BB" සංශයාපේක්ෂක පහසුකම් තත්ත්වය යටතේ ශ්‍රේණිගත කර ඇත. කෙසේ වුවද, මෙම අවදානම් පිළිබඳ ගැටළු සලකා බැලීමකින් තොරව සහ ඊළඟ ඉහළ මට්ටමේ අධිකාරියෙන් අනුමැතිය ලබා නොගෙන, ණය කමිටුව එම සමාගමට රු. මිලියන 25 ක ණය පහසුකමක් ලබා දීමට අනුමත කර ඇති අතර 2022 පෙබරවාරි 17 වන දින ණය මුදල ලබා දී ඇත. මෙම ණය මුදල සඳහා සුරැකුම්පත් ලෙස බැංකුව රු. මිලියන 37.5 කට නොඅඩු ක්‍රියාකාරී ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ණය කළඹක් සහ අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ පුද්ගලික ඇපකර දෙකක් ලබාගෙන ඇත.

ණය ගිවිසුමේ සඳහන් විශේෂ කොන්දේසිවලට අනුකූල වීමට සමාගම අපොහොසත් වී තිබුණි, එනම් (i) සෑම මූල්‍ය වර්ෂයක් අවසානයේම, සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරුන් දෙදෙනෙකු විසින් සහතික කරන ලද විගණනය කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන බැංකුවේ සමාලෝචනය සඳහා ලබා දී නොතිබුණි සහ (ii) ක්‍රියාකාරී ණය ලැයිස්තුව අධ්‍යක්ෂවරුන් විසින් අර්ධ වාර්ෂික පදනමින් යාවත්කාලීන කර සහතික කර නොතිබුණු අතර එය බැංකුවට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

පසුව, 2023 මාර්තු 09 වන දින මෙම ණය මුදල අක්‍රීය ණය කාණ්ඩයට මාරු කරන ලදී. 2023 ජූනි 20 දිනැති ව්‍යාපාරික සංචාරයට අනුව, නොමික් ඉන්ටර්නැෂනල් ඔවුන්ගේ ණය දීම නවතා ඇති අතර අයකර ගැනීමේ කටයුතු සඳහා පමණක් සම්බන්ධ වී ඇති

බව අනාවරණය විය. බොහෝ ණය අක්‍රීය ණය කාණ්ඩයට අයත් වන අතර මාසික එකතු කිරීම රු. 350,000 ක් පමණ විය. කෙසේ වුවද, අනෙකුත් බැංකුවලින් ලබාගත් ණය සඳහා ද ඔවුන්ට සැලකිය යුතු ණය වාරික ප්‍රමාණයක් ගෙවීමට සිදුවන බව නිරීක්ෂණය විය.

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට, ඉහත ණය මුදලෙහි මුළු හිඟ ශේෂය රු. 32,700,935 ක් විය (රු. 5,235,063 ක හිඟ ප්‍රමාද ගාස්තු සහ රු. 80,300 ක අනෙකුත් ගාස්තු ඇතුළුව).

ඔ) ඩී.එස්. වනිගසේකර

ඉහත ගනුදෙනුකරුට ව්‍යාපාරය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ හෝටලයක් මිලදී ගැනීමට අනුපිළිවෙලින් 2019 මැයි 06 වන දින 15.94% ක අනුපාතයකින් රු. 24,500,000 ක් සහ 2021 නොවැම්බර් 25 වන දින 6.93% ක අනුපාතයකින් රු. 10,170,584 ක් බැංකුව විසින් ලබා දී ඇත.

මාතලේ දිස්ත්‍රික්කයේ දඹුල්ල ප්‍රදේශයේ පිහිටි පර්වස් 20 ක ඉඩමක් ඇපයක් ලෙස ලබා ගෙන ඇත. පසුව පළමු ණය සහ දෙවන ණය අනුපිළිවෙලින් 2022 නොවැම්බර් 22 සහ 2022 ඔක්තෝබර් 30 යන දිනවල අක්‍රීය ණය කාණ්ඩයට මාරු කර ඇත.

2022 දෙසැම්බර් 27 වන දින සිදු කරන ලද අවසන් තක්සේරුවට අනුව, මෙම දේපල රු.40,200,000 ක් ලෙස තක්සේරු කර ඇත.

2023 නොවැම්බර් 25 වන දින බැංකුව දේපල වෙන්දේසි කර ඇති අතර, මෙම ඉඩම සඳහා කිසිදු විකුණුම් අපර්ණයක් ලැබී නොමැති අතර, 2023 නොවැම්බර් 25 වන දින පැවති ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියේදී බැංකුව ඉඩම අත්පත් කර ගන්නා ලදී. ඉඩමෙන් හිමිකරුවන් ඉවත්

HDFC බැංකුව විසින් පිට කිරීමේ නඩුව ගොනු කරන ලදී. DSP 248/24 නඩුව 2025/11/21 දින නියෝගයක් ලබා දීම සඳහා කැඳවනු ලැබේ.

- බැංකුවේ ස්ථාපිත වකුලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූලව සුදුසුකම් ලත් ගනුදෙනුකරුවන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.
- ණය ලබා දීමට පෙර අවදානම් තක්සේරු ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- අනාගතයේ ණය ගෙවීම පැහැර හැරීම අවම කිරීම සඳහා දැඩි අධීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණ ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- බැංකුවේ ණය අයකර ගැනීමේ උත්සාහයන් කඩිනම් කිරීම.

කිරීම සඳහා පිට කිරීමේ නඩුවක් ගොනු කිරීමේ ක්‍රියාවලියක නියැලී සිටී.

2024 දෙසැම්බර් 31 වන විට ප්‍රාග්ධනය, පොලිය, ප්‍රමාද ගාස්තු සහ අනෙකුත් ගාස්තු ඇතුළුව ණය දෙකේ මුළු හිඟ ශේෂය රු. 46,584,215 කි. විස්තර පහත දැක්වේ.

ණය අංකය	මුළු හිඟ මුදල (රු.)
902728000001	34,360,072
902523000025	12,22 ,143

ඔ) එස්.කේ.ඒ. ගුණවර්ධන

බැංකුව ඉහත ගනුදෙනුකරුට 2022 මාර්තු 23 වන දින රු. මිලියන 23 ක ණයක් (ණය අංකය 302740000002) 13.5% ක අනුපාතයකින් මාස 36 ක කාලයක් සඳහා ලබා දී ඇත. පසුව, 2023 පෙබරවාරි 16 වන දින සිට මාස 60 ක් දක්වා කාලය දීර්ඝ කිරීමෙන් ණය නැවත සකස් කර තිබුණි. කෙසේ වුවද, ඉහත ණය මුදල 2023 මැයි 27 වන දින සිට අක්‍රීය ණය යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇත.

ණය මුදලේ අක්‍රීය තත්ත්වය හේතුවෙන්, 2023 නොවැම්බර් 28 වන දින පැවති මණ්ඩල රැස්වීමේදී පරාටේ බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමට මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි. ඉහත මණ්ඩල යෝජනාවෙන් පසුව, පාරිභෝගිකයා 2023 දෙසැම්බර් 27 වන දින රු. 4,800,000 ක් ගෙවා ඇති අතර ඉහත ණය මුදල නැවතත් 2024 අප්‍රේල් 25 වන දින ක්‍රියාකාරී කාණ්ඩය යටතේ වර්ගීකරණය කරන ලදී. ණය ලබා දෙන අවස්ථාවේදී, පහත සඳහන් අඩුපාඩු නිරීක්ෂණය විය.

- මෙම ණය මුදලෙහි අඩු මධ්‍යම අවදානම් තත්ත්ව පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් අවදානම් නිලධාරීන්ගේ නිර්දේශය කළමනාකාරිත්වය විසින් සලකා බලා නොතිබුණි.
- ගනුදෙනුකරුගේ මාසික ආදායම රු. 2,908,002 බව සනාථ කිරීම සඳහා කිසිදු ලිඛිත සාක්ෂියක් ලබාගෙන නොමැත. පවතින ලේඛන අනුව, ඉඩම් කට්ටි විකිණීම හැර ණය ආපසු ගෙවීමට ගනුදෙනුකරුට

අපගේ නිරීක්ෂණවලින් හෙළි වූයේ ගනුදෙනුකරු බැංකුවේ අවසරයකින් තොරව දේපලෙන් කොටසක් තෙවන පාර්ශවයකට විකුණා ඇති බවයි. බැංකුව නෛතික ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේ කටයුතුවල නිරතව සිටියි.

- බැංකුවේ ස්ථාපිත වකුලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූලව සුදුසුකම් ලත් ගනුදෙනුකරුවන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.
- ණය ලබා දීමට පෙර අවදානම් තක්සේරු ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- අනාගතයේ ණය ගෙවීම පැහැර හැරීම අවම කිරීම සඳහා දැඩි අධීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණ ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- බැංකුවේ ණය අයකර ගැනීමේ උත්සාහයන් කඩිනම් කිරීම.

වෙනත් ආදායමක් නොමැති බව පැහැදිලිය.

- 2021 දෙසැම්බර් 01 දිනැති මූලික තක්සේරු වාර්තාවට අනුව, පර්වසයකට රු.110,000 ක වටිනාකමක් ඇති ඉඩමක වටිනාකම 2023 අගෝස්තු 19 දිනැති දෙවන තක්සේරු වාර්තාවට අනුව රු.92,000 දක්වා අඩු වී තිබුණි. එබැවින්, මාස 21 කට පසු, ඉඩමේ තක්සේරුව පහත වැටී ඇති අතර හේතුව අනාවරණය නොවීය. 2023 නොවැම්බර් 22 දින සිට තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ස්වාධීන තක්සේරු වාර්තාව ලබා ගැනීමට බැංකුව අපොහොසත් වී තිබුණි.
- 2022 පෙබරවාරි 21 දිනැති ප්‍රාදේශීය සභා ලිපියට අනුව, ණය ලබා ගැනීමෙන් හෝ ඉඩම මිලදී ගැනීමෙන් පසු පාරිභෝගිකයා සියලුම බිම් කොටස් සඳහා පළාත් පාලන අනුමැතිය ලබාගෙන නොමැත.

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට, මුළු හිඟ ණය ශේෂය රු.20,171,662 ක් විය. (හිඟ ප්‍රාග්ධනය සහිත මුළු ප්‍රාග්ධනය රු.17,608,570, හිඟ පොලී රු.2,095,712, හිඟ ප්‍රමාද ගාස්තු රු.467,079 සහ අයකිරීම් රු.300 ඇතුළුව)

ක) සෙත්මා ට්‍රේඩින් ලංකා (පුද්ගලික) සමාගම

සෙත්මා ට්‍රේඩින් ලංකා (පුද්ගලික) සමාගම මාතර පිහිටි මෝටර් රථ සමාගමකි. උකස් කරන ලද දේපල සඳහා මාස 84 ක කාලයක් සඳහා 2019 ජුනි 30 වන දින 17.5% ක අනුපාතයකින් ඉහත සමාගමට රු. මිලියන 20 ක මුදලක් ලබා දී ඇත. කෙසේ වුවද, මෙම ණය මුදල 2023 මාර්තු 09 වන දින අක්‍රීය ණය කාණ්ඩයට මාරු කර ඇත. 2021 මාර්තු 30 සහ 2023 ජනවාරි 27 යන දිනවල ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසි දෙකක් පැවැත්වීමට නියමිතව තිබුණද, කිසිදු ලංසුවක් නොලැබුණු අතර, උකස් දේපළ 2023 අප්‍රේල් 11 වන දින බැංකුවට පවරා ගන්නා ලදී. 2022 ජනවාරි 12 දිනැති අවසන් තක්සේරු වාර්තාවට අනුව, දේපලේ වෙළඳපල වටිනාකම රු. මිලියන 62.4 කි. 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟ ණය ශේෂය රු. 40,462,996 කි.

දේපළ 2023 වර්ෂයේ දී පවරා ඇත. කෙසේ වුවද, ගනුදෙනුකරු බැංකුවට එරෙහිව නඩුවක් ගොනු කරන ලදී. බැංකුවට පක්ෂව තීන්දුවක් ලැබුණු අතර විකුණුම් සහතිකය 2025 වර්ෂයේ දී ලැබුණි. දැන් බැංකුව පිට කිරීමේ නඩුව ගොනු කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ නිරතව සිටී.

- බැංකුවේ ස්ථාපිත වක්‍රලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූලව සුදුසුකම් ලත් ගනුදෙනුකරුවන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.
- ණය ලබා දීමට පෙර අවදානම් තක්සේරු ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- අනාගතයේ ණය ගෙවීම පැහැර හැරීම අවම කිරීම සඳහා දැඩි අධීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණ ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- බැංකුවේ ණය අයකර ගැනීමේ උත්සාහයන් කඩිනම් කිරීම.

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ සිදු කරනු ලැබේ.

- අවදානම් තක්සේරු වාර්තාවට අනුව, ගැටළු කිහිපයක් හේතුවෙන් ඉහත ණය මුදල අඩු මධ්‍යම තත්ත්වයේ පහසුකමක් යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇත. කෙසේ වුවද, එවැනි ගැටළු සැලකිල්ලට නොගෙන බැංකුව ඉහත ණය මුදල ලබා දී ඇත.
- ආදායම් ඇගයීම් වාර්තාවේ ගනුදෙනුකරුගේ මාසික ආදායම රු. 1,296,193 ක් ලෙස සඳහන් කර ඇත්ත, ආදායම සත්‍යාපනය කිරීම සඳහා කිසිදු ලිඛිත සාක්ෂියක් නිරීක්ෂණය වී නොමැත.
- මෙම දේපළ බැංකුව විසින් පවරා ගෙන තිබුණද, විගණනය කරන ලද දිනය දක්වා ණය මුදල පියවීමට කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

iv) ඉතා වැදගත් වෘත්තිකයන් (VIP) සඳහා ලබා දී ඇති ණය

2016 සැප්තැම්බර් 28 දිනැති වකුලේඛ අංක GCL/2016/210 අනුව, බැංකුව ඉතා වැදගත් වෘත්තිකයන් (VIP) සඳහා නිවාස ණය පහසුකම් හඳුන්වා දී ඇති අතර මෙම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ එකතුව රු. 282,985,000 ක් වූ ණය 140 ක් ලබා දී තිබුණි. ලබා දී ඇති ණය සංඛ්‍යාව වූ 140 න්, 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 47,562,869 ක් වූ සමස්ත හිඟ ශේෂයක් සහිත ණය සංඛ්‍යාව වූ 25 ක් තවමත් ගනුදෙනුකරුවන් විසින් ගෙවිය යුතුය. මෙම ණය සංඛ්‍යාව වූ 25 න්, රු. 32,524,920 ක සමස්ත හිඟ ශේෂයක් සහිත ණය සංඛ්‍යාව 19 ක් හෙවත් සියයට 76 ක් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට අක්‍රීය ණය කාණ්ඩය ලෙස වර්ගීකරණය කර තිබුණි. කෙසේ වුවද, සුරැකුම්පතක් නොමැතිකම හේතුවෙන් බැංකුවට ද්විතියිකව අයකර ගැනීමේ විකල්පයක් නොමැත.

ණය තුනක් සම්පූර්ණයෙන්ම පියවා ඇත. ණය පහක් සඳහා පියවීමේ කොන්දේසිවලට එකඟ වී ඇති අතර, ඒ සඳහා ණය සේවාකරණය විධිමත්ව සිදු වේ. ඉතිරි පහසුකම් 19 සඳහා නෛතික ක්‍රියාමාර්ග ගනිමින් පවතී.

- බැංකුවේ ස්ථාපිත වකුලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූලව සුදුසුකම් ලත් ගනුදෙනුකරුවන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.
- ණය ලබා දීමට පෙර අවදානම් තක්සේරු ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- අනාගතයේ ණය ගෙවීම පැහැර හැරීම අවම කිරීම සඳහා දැඩි අධීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණ ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- බැංකුවේ ණය අයකර ගැනීමේ උත්සාහයන් කඩිනම් කිරීම.

v) පවරාගත් දේපළ

අ) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට පවරාගත් දේපළ (VP) යටතේ වර්ගීකරණය කරන ලද ණයවල හිඟ ශේෂය රු. 514,552,080 ක් විය. සමස්ත හිඟ මුදල රු. 57,060,835 ක් වූ එම පවරාගත් දේපළ 86 පවරාගත් දිනයේ සිට වසර පහකට අධික කාලයක් පුරා පැවතුනි. විස්තර පහත දැක්වේ.

වසර	2024.12.31 දිනට හිඟ ශේෂය (රු.)	පවරාගත් දේපළවල වටිනාකමේ ප්‍රතිශතයක් (%) ලෙස
අවුරුදු 5 ට අඩු	457,491,245	8.89
අවුරුදු 5 – 10 ට වැඩි	38,746,035	7.53
අවුරුදු 10 – 15 ට වැඩි	9,025,583	1.75
අවුරුදු 15 – 20 ට වැඩි	5,647,887	1.10
අවුරුදු 20 ට වැඩි	3,641,330	0.71
මුළු එකතුව	514,552,080	100

ආ) 1997 වර්ෂයේ දී පවරා ඇති ණය දෙකක් සහ 1998 වර්ෂයේ දී පවරා ඇති දේපල යටතේ පවරා ඇති ණය 8 ක් නව LMS පද්ධතියට ඇතුළත් කර නොමැත. විස්තර පහත දැක්වේ.

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට, බැංකුව සතුව දේපළ 100 ක් තිබුණි. 2025.09.30 වන විට මෙම සංඛ්‍යාව 89 දක්වා අඩු විය. පවරා ඇති දේපළ ඒවායේ වයසට අනුව පහත දක්වා ඇත.

වසර	2025.09.30 දිනට හිඟ ශේෂය රු.	පවරාගත් දේපළවල වටිනාකමේ ප්‍රතිශතයක් (%) ලෙස
අවුරුදු 5 ට අඩු	542,145,046.96	89.20
අවුරුදු 5 – 10 ට වැඩි	35,102,296.12	5.78
අවුරුදු 10 – 15 ට වැඩි	15,286,828.05	2.52
අවුරුදු 15 – 20 ට වැඩි	4,405,174.37	0.72
අවුරුදු 20 ට වැඩි	10,852,914.49	1.79
අවුරුදු 5 ට අඩු	607,792,259.99	100

පෙර පැවති ණය ක්‍රමයට අනුව, දේපලක් පවරා දුන් විට, අදාළ ණය මුදල පද්ධතිය තුළ වසා දමන ලද අතර, අයකර ගැනීමේ අංශය විසින් පවරා දුන් දේපල අතින් පවත්වාගෙන යන ලේඛනයක වෙන වෙනම නඩත්තු කරන ලදී.

කෙසේ වුවද, 2017 වර්ෂයේ දී නව මූලික බැංකුකරණ පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟ, මෙම පරිචය සංශෝධනය කරන ලදී. නව ක්‍රමය යටතේ, දේපලක් අත්පත් කරගත් විට, ණය වසා දමනු

- දේපළ තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සහ වෙන්දේසි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කළ යුතුය.

- බැංකුවේ ණය අයකර ගැනීමේ උත්සාහයන් කඩිනම් කිරීම.

- දේපළ තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සහ වෙන්දේසි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කළ යුතුය.

- බැංකුවේ ණය අයකර ගැනීමේ උත්සාහයන් කඩිනම් කිරීම.

පැරණි ණය අංකය	අපේක්ෂිත		පැවරු දිනය
	2024.12.1 3 දිනට හිඟව පවතින රු.	ආපසු ගෙවීමට ඉඩ ඇති රු.	
0800000214	79,247.16	500,000	19-Feb-97
400000393	126,688.85	-	31-Dec-97
2200000075	206,933.90	-	21-Mar-98
0500000149	85,507.65	270,000	30-Jun-98
0503300080	67,932.15	300,000	30-Jun-98
0500000156	78,643.65	247,500	30-Jun-98
0503300076	68,605.49	225,000	30-Jun-98
0503300086	69,452.80	300,000	30-Jun-98
2402300010	110,361.00	700,000	30-Jun-98
2300000025	107,872.00	2,000,000	12-Nov-98

නොලැබේ; ඒ වෙනුවට, නව මූලික බැංකුකරණ විශේෂාංග භාවිතා කරමින් පද්ධතිය තුළ නිශ්චිත අවදානම් කේතයක් (කේතය 6) යාවත්කාලීන කරනු ලැබේ.

නව මූලික බැංකු පද්ධතියට දත්ත සංක්‍රමණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී, පැරණි පද්ධතියෙන් සක්‍රීය ණය පමණක් සංක්‍රමණය කරන ලදී. අත්පත් කරගත් දේපල ණය දැනටමත් පැරණි පද්ධතිය තුළ වසා දමා ඇති බැවින්, ඒවා සංක්‍රමණයට ඇතුළත් කර නොමැත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මෙම දේපල පිළිබඳ විස්තර අයකර ගැනීමේ අංශය විසින් අතින් නඩත්තු කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කර ඇත.

කළමනාකාරිත්වය විසින් මෙම කරුණ සමාලෝචනය කර ඇති අතර, පද්ධතියේ සීමාවන් (ණය අංකය, සේවා කාලය වැනි පැරණි ණය විස්තර ග්‍රහණය කර ගැනීමට) සැලකිල්ලට ගෙන, මෙම දේපල වාර්තා අතින් පවත්වාගෙන යාම හැර වෙනත් විකල්ප විසඳුමක් දැනට නොමැති බව නිගමනය කර ඇත.

vi) සේවක අර්ථසාධක අරමුදල ඇපයට තබා ලබා දුන් ණය

අ) 2016 සිට 2021 දක්වා කාලය තුළ ලබා දී ඇති සේවක අර්ථසාධක අරමුදල ඇපයට තබා ලබා දුන් ණය 16 ක් සඳහා සමාන මාසික වාරික (EMI) එකක් හෝ ලැබී නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. එම ණය 16 හි 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු ප්‍රාග්ධන හිඟ ශේෂය රු. 20,319,950 ක් විය. ඒවායින්, රු. මිලියන 16 ක් හෙවත් සියයට 79 ක් 2021 වර්ෂයේදී රුක්ෂාත් මිල්රෝයි ද පෝල් වෙත ප්‍රදානය කර තිබුණි.

අ), ආ) සේවක අර්ථසාධක අරමුදල ඇපයට තබා ලබා දුන් ණය සඳහා ණය ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කළද, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල ඇපයට තබා ලබා දුන් ණයවල අක්‍රීය ණය (NPL) අඩු කිරීම ඉතා අඩු බව නිරීක්ෂණය වී ඇත. මෙය ප්‍රධාන වශයෙන් සිදු වන්නේ ණය ගැණුම්කරු විසින් හිතාමතාම ණය ගෙවීම පැහැර හැරීම නිසාය. බැංකුව හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමට සෑම උත්සාහයක්ම ගනී. කෙසේ වුවද, ආපසු ගෙවීමේ ධාරිතාව

- EPF ණය සඳහා සමාන මාසික වාරික (EMI) කාලෝචිත ලෙස ආපසු ගෙවීම සහතික කිරීම සඳහා ණය අධීක්ෂණය සහ ණය එකතු කිරීමේ ක්‍රියාවලීන් ශක්තිමත් කිරීම.

අ) එම්.ඩී පෝල් බැංකුවේ කොළඹ ශාඛාව 2021 දෙසැම්බර් 02 වන දින ඉහත ගනුදෙනුකරුට (ණය අංකය 10164000050) රු. මිලියන 16 ක EPF පාවෙන ණය පහසුකමක් ලබා දී ඇති අතර පසුව, 2022 අප්‍රේල් 3 වන දින එම ණය මුදල් අක්‍රීය ණය කාණ්ඩයට මාරු කර ඇත. 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟ ශේෂය රු.11,174,864 ක් වූ අතර (ප්‍රාග්ධන හිඟ මුදල් රු.1,600,000 ක් සමඟ මුළු ප්‍රාග්ධනය, හිඟ පොලී මුදල් රු.6,085,085 ක්, රු.3,487,979 ක් වූ හිඟ බැංකු අයිරා සහ රු.1800 ක ගාස්තු ඇතුළුව) සහ ගෙවිය යුතු නියමිත දිනය පසු වූ දින සංඛ්‍යාව (DPD) 1067 ක් විය. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණ සිදු කරනු ලැබේ.

නිබියදීන්, ගනුදෙනුකරු හිතාමතාම ණය ගෙවීම පැහැර හරින විට ණය අයකර ගැනීම ඉතා අපහසු වී ඇත.

2023 වර්ෂය සඳහා රු. 5,013,120.72 ක EPF හිමිකම් පෑමක් ලැබී ඇත. 2024 වර්ෂය සඳහා EPF දෙපාර්තමේන්තුවෙන් රු.4,868,075.34 ක හිමිකම් පෑමක් ඉල්ලා ඇත. ණය ආපසු ගෙවීමට වෙනත් ආදායම් මාර්ගයක් නොමැති බැවින්, මේ ආකාරයෙන් ණය පියවීමට ගනුදෙනුකරු සිය කැමැත්ත ලබා දී ඇත.

- 2021 මාර්තු සිට 2023 දෙසැම්බර් දක්වා කාලය තුළ, මෙම ගනුදෙනුකරුගෙන් බැංකුවට ලැබී ඇත්තේ රු.112,970 ක් වූ එක් ගෙවීමක් පමණි.
- සැක සහිත හේතුවක් මත ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මෙම ගනුදෙනුකරුගේ EPF අරමුදල රඳවාගෙන තිබුණි. එබැවින්, 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකුව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද රු.5,522,788 ක හිඟ මුදල් ගෙවීම ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී.
- සේව්‍යෝජකයා එකඟ වූ පරිදි ගනුදෙනුකරුගේ වැටුප බැංකුවට ප්‍රේෂණය කර නොමැත.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි අනුකූල නොවීම ආදියට යොමුව	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
---	------------------------------	----------

i) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නියෝග සහ වක්‍රලේඛ

අ) 2013 ජූලි 26 දිනැති අංක	සෑම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක්,	අදාළ ගැටලුව විසඳීමට කටයුතු කරන ලදී.	ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින්
----------------------------	---	-------------------------------------	-----------------------------

02/17/600/002/001 දරන නියෝගයෙහි 03 වන වගන්තිය, 2017 මැයි 26 දිනැති 2017 අංක 2 දරන චක්‍රලේඛයේ 1.1 සහ 3.1 වගන්තිය, 2019 සැප්තැම්බර් 24 දිනැති 2019 අංක 2 දරන චක්‍රලේඛයේ 2.4 වගන්තිය, 2020 අගෝස්තු 21 දිනැති 2020 අංක 2 දරන චක්‍රලේඛයේ 2.3 වගන්තිය, 2023 අගෝස්තු 25 දිනැති 2023 අංක 1 දරන චක්‍රලේඛයේ 2.4 වගන්තිය

දැනටමත් ලබා දී ඇති ණය පහසුකම් ඇතුළුව සියලුම ණය සහ අත්තිකාරම් සඳහා අය කරන ලද දඩ පොලී අනුපාත, කල් ඉකුත් වූ කාල සීමාව තුළ අනුමත සීමාව ඉක්මවා හෝ හිඟ මුදල් සඳහා වාර්ෂිකව පදනම් ලකුණු 200 නොඉක්මවන මට්ටමකට අඩු කළ යුතුය. (2019 ඔක්තෝබර් සිට 2020 අගෝස්තු දක්වා කාලය සඳහා වාර්ෂිකව පදනම් ලකුණු 400 නොඉක්මවිය යුතුය.)

අ. කෙසේ වුවත්, තනි පුද්ගල අනුපාත නොසලකා සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ එකී නියෝගවලට පටහැනිව, 2017 වසරේ සිට 2024 අගෝස්තු 31 දක්වා සියලුම ණය වර්ග සඳහා බැංකුව ඒකාකාරී දඩ පොලී අනුපාත අය කර ඇත. තවද, එකී කාල පරිච්ඡේදය තුළ බැංකුව සියයට 16 සිට සියයට 30 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ දඩ පොලී අනුපාත අය කර ඇති අතර අඩු පොලී අනුපාත යටතේ කලින් ලබා දී ඇති ණය සඳහා මෙම අනුපාත අදාළ කර ගන්නා ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් වැඩිපුර අය කරන ලදී.

ආ. 2023 ජනවාරි 01 දින සිට 2023 දෙසැම්බර් 31 දක්වා කාලය තුළ සහ 2017 ජනවාරි 01 දින සිට 2022 දෙසැම්බර් 31 දක්වා කාලය තුළ බැංකුව විසින් අය කරන ලද අතිරික්ත දඩ පොලියට අදාළව පිළිවෙලින් රු.149,813,905ක් සහ රු. 58,214,440ක් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා වන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගැලපීම් කර තිබුණි.

මෙය නිවැරදි කර ඇති නිකුත් කරන ලද අතර වැඩිපුර අය කරන නියෝග සහ ලද මුදල අදාළ ණය චක්‍රලේඛවලට ගැනුම්කරුවන්ට ගෙවා අනුකූලව බැංකුව කටයුතු කළ යුතුය.

ආ) 2017 මැයි 26 දිනැති 2017 අංක 02 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු චක්‍රලේඛයේ 2.1.ii වගන්තිය බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් වාර්ෂිකව අදාළ වන දඩ අනුපාත තිබෙනම් ඒවා සහ ගණනය කිරීමේ පදනම මහජනතාවගේ දැනගැනීම සඳහා අවම වශයෙන් බැංකුවේ වෙබ් අඩවියේ ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතු අතර, වර්තමාන අනුපාත පිළිබිඹු වන පරිදි නීතිපතා යාවත්කාලීන කළ යුතුය. කෙසේ වුවත්, දඩ අනුපාත හෝ ගණනය කිරීමේ පදනම වෙබ් අඩවියේ හෝවෙනත් ක්‍රම භාවිතයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කර නොමැත මෙම අන්තර්ගතය අවසන් කිරීම සඳහා අලෙවි කළමනාකරු, ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරු (ශාඛා ජාල සහ බැංකු මෙහෙයුම්) සහ නියෝජ්‍ය සමාන්‍යාධිකාරී -ණය සහ අයකරගැනීම් සමඟ එක්ව කටයුතු කරයි. අන්තර්ගතය අවසන් වූ පසු අලෙවි කළමනාකරු වෙබ් අඩවිය යාවත්කාලීන කරනු ඇත.

ඇ) 2017 මැයි 26 දිනැති 2017 අංක 02 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු චක්‍රලේඛයේ 2.2 ii සහ 2.2 iii වගන්ති පවතින ණයවලට සහ අදාළවන දඩ පොලී අනුපාත තිබේ නම් ඒවාට අදාළව සංශෝධනය බලාත්මක වීමට ප්‍රථම පොලී අනුපාතවලට සිදුවන ඕනෑම පසුකාලීන වෙනසක් පිළිබඳව සහ එවැනි කල් ඉකුත් වූ ණය පවතින අවස්ථාවක දඩ පොලී අය කිරීමට ප්‍රථම එම අනුපාත ගණනය කිරීමේ පදනම පිළිබඳව බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් ණය ගැනුම්කරුට දැනුම් දිය යුතුය. කෙසේ වුවත්, ඉහතින් සඳහන් කළ අනුපාත සහ ගණනය කිරීමේ පදනම පිළිබඳව ණය ගැනුම්කරුවන්ට දැනුම් දී ඇති බවට කිසිදු සාක්ෂියක් නොතිබුණි. අදාළ ගැටලුව විසඳීමට කටයුතු කරන ලදී. පොලී අනුපාත වැඩිවීම් පිළිබඳව දැනුම් දී ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද නියෝග සහ චක්‍රලේඛවලට අනුකූලව බැංකුව කටයුතු කළ යුතුය.

ඈ) බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා තාක්ෂණික අවදානම් කළමනාකරණය සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව පිළිබඳ 2021 අංක 16 දරන නියාමන රාමුව. 7.3 වගන්තියේ සඳහන් කළමනාකාරීත්ව මට්ටමේ කාර්ය මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු නියෝගයේ 7.4 වගන්තියේ සඳහන් සුදුසුකම්වලට අනුකූල විය යුතුය. කෙසේ වුවත්, අවදානම් කළමනාකරණය සහ අභ්‍යන්තර විගණන අංශයට අනුයුක්ත කර ඇති ප්‍රගතියක් අත් කර ගනිමින් පවතී. මෙම කාරණය දැනටමත් මානව සම්පත් සහ අනුකූලතා අංශ වෙත දැනුම් දී ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පවත්නා සීමාවන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද නියෝග සහ චක්‍රලේඛවලට අනුකූලව බැංකුව කටයුතු කළ යුතුය.

කිසිදු කාර්ය මණ්ඩලයකට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු නියෝගයේ 7.4.1 වගන්තියේ දක්වා ඇති අවශ්‍ය සුදුසුකම් නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. එය බැංකුවේ තාක්ෂණික අවදානම විවක්ෂණශීලීව කළමනාකරණය කිරීම සඳහා අවදානමක් ඇති කරනු ඇත.

හේතුවෙන්, මෙම ගැටලුව විසඳීම ප්‍රමාද වී ඇත. නමුත් වර්තමානයේදී හැකි ඉක්මනින් මෙම කාර්යය සම්පූර්ණ කිරීමට අපි උපරිම උත්සාහයක් දැරීමට කැපවී සිටිමු.

ii) 2011 අංක 7 දරන බැංකු පනතේ නියෝගය

- අ) 2011 අංක 7 දරන බැංකු පනතේ නියෝගයෙහි B.1.2(g) වගන්තිය
- ණය අවදානම් සහ ක්‍රියා පටිපාටි යටතේ සෑම බැඳී සිටින්නෙකුටම (obligor) සහ පහසුකමකටම අවදානම් ශ්‍රේණිගත කිරීමක් ලබා දිය යුතුය. වර්තමානයේදී, 2019 අගෝස්තු 26 දිනැති අංක GCL/2019/268 දරන චක්‍රලේඛයට අනුව, උකස් දේපල සහ ඇපකර යටතේ ලබා දී ඇති රුපියල් මිලියන 1.5කට වඩා වැඩි ණය පහසුකම් ඇති ගනුදෙනුකරුවන්ට පමණක් අවදානම් ශ්‍රේණිගත කිරීමක් සිදු කරයි. සියලුම ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා අවදානම් ශ්‍රේණිගත කිරීමක් ලබා දීම සහ ඒ අනුව පද්ධතිය යාවත්කාලීන කිරීම උපුටා දක්වන ලද නියෝගයට අනුව තවමත් සිදු කර නොමැත.
- ප්‍රගතියක් අත් කර ගනිමින් පවතී.
- ණය අවදානම් සහ ක්‍රියා පටිපාටි යටතේ සෑම බැඳී සිටින්නෙකුටම (obligor) සහ පහසුකමකටම අවදානම් ශ්‍රේණිගත කිරීම පැවරීම අතින් (manually) සම්පූර්ණ කර ඇත. කෙසේ වුවත්, වත්මන් මූලික බැංකුකරණ පද්ධතියෙහි කාලය අවසන් බව ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති බැවින් පද්ධතිය යාවත්කාලීන කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතරතුර, නව පද්ධතිය උත්ශ්‍රේණිගත කිරීම ක්‍රියාත්මක වන තෙක් අතින් (manual) වැඩ කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් ක්‍රියාත්මක වේ.
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද නියෝග සහ චක්‍රලේඛවලට අනුකූලව බැංකුව කටයුතු කළ යුතුය.

ආ) 2011 අංක 7 දරන බැංකු පනතේ නියෝගයේ D.2.5 වගන්තිය සහ 2014 අංක 04 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු නියෝගය

මෙහෙයුම් අවදානම් සිදුවීම්වල බරපතලකම පාලනය කිරීම සඳහා අවදානම් අවම කිරීමේ ශිල්පීය ක්‍රම හෝ මෙවලම් භාවිතා කළ යුතුය. ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතාවයේ සහ ආපදා ප්‍රතිසාධන සැලැස්මේ කොටසක් ලෙස තොරතුරු තාක්ෂණය සඳහා ප්‍රමාණවත් පරිදි ආයෝජනය කිරීම අවදානම් අවම කිරීම සඳහා ද වැදගත් වේ. තවද, 2014 අංක 04 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු නියෝගයට අනුව, 2015 ජූලි 1 වන දින සිට බැංකු විසින් තොරතුරු ආරක්ෂණ කළමනාකරණය සඳහා මූලික ආරක්ෂක ප්‍රමිතිය ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. කෙසේ වුවත්, පසුගිය වසර 10 තුළ පහත සඳහන් ආරක්ෂක පාලනයන් සපුරා නොතිබුණි. මෙම තත්ත්වය බැංකුව තුළ ඉහළ මෙහෙයුම් අවදානමක් ඇති කළ හැකිය.

පාලනයේ නම	පාලන ගණන	සම්පූර්ණ කරන ලද පාලන ගණන
තොරතුරු ආරක්ෂණ සිදුවීම්	5	2
තොරතුරු පද්ධති අත්පත් කර ගැනීම, සංවර්ධනය කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම	13	6
මෙහෙයුම් ආරක්ෂාව	16	10
ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා කළමනාකරණය	5	3

ඇ.) 2011 අංක 7 දරන බැංකු පනතේ නියෝගයේ G 2 වගන්තිය

විවිධ සංඛ්‍යාතවලදී (උදා: සතිපතා, දිනපතා) ආතති පරීක්ෂණ පැවැත්විය යුතු අතර, ඒවායේ අදාළ ව්‍යාපාරික අවශ්‍යතා, අදාළත්වය සහ පිරිවැය අනුව ඒවා නියම කරනු ලැබේ. කෙසේ වුවත්, ආතති පරීක්ෂණ පැවැත්වීමේ වාර ගණන ප්‍රමාණවත් නොවන බව නිරීක්ෂණය වූ අතර ආතති පරීක්ෂණ පිළිබඳව ස්වාධීන

කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.

ISO තොරතුරු ආරක්ෂණ කළමනාකරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව තොරතුරු ආරක්ෂණ කළමනාකරණ පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් තොරතුරු ආරක්ෂණ කළමනාකරණ පාලනයන් සඳහා වන මූලික ආරක්ෂක ප්‍රමිතීන් සඳහා විසඳුම් ලබා දෙයි. ක්‍රියාවලිය සම්පව නිරීක්ෂණය කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කරනු ලබන අතර ඒ සඳහා ඵලදායී ලෙස අනුකූලවීම් සහ පාලනය සහතික කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නිර්දේශ ලබා දෙනු ලබන අතර අවදානම් අවම කිරීමේ පියවර ද ක්‍රියාත්මක කෙරේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද නියෝග සහ වක්‍රලේඛවලට අනුකූලව බැංකුව කටයුතු කළ යුතුය.

ප්‍රගතියක් අත් කර ගනිමින් පවතී.

අනුමත ආතති පරීක්ෂණ වැඩසටහනට අනුකූලව සුදුසු කාල පරතරයන්හිදී ආතති පරීක්ෂණ පැවැත්වීමට සැලසුම් කර ඇත. බැංකුවේ කාර්යසාධනයට ඇති

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද නියෝග සහ වක්‍රලේඛවලට අනුකූලව බැංකුව කටයුතු කළ යුතුය.

තක්සේරුවක් සිදු කර නොමැත. ආතති පරීක්ෂණයේ නිරවද්‍යතාවය සහ කාර්යක්ෂමතාව ඇගයීමට ලක් නොකළ බැවින් මෙය බැංකුවට අවදානමක් ඇති කළ හැකිය.

විය හැකි බලපෑම් තක්සේරු කිරීම සඳහා අඛණ්ඩ සමාලෝචන සහ ප්‍රතිඵල පිළිබඳ ගැඹුරු විශ්ලේෂණයන් සිදු කරනු ලැබේ. ඊට අමතරව, ආතති පරීක්ෂණ වැඩසටහන තවදුරටත් ඒකාබද්ධ කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වෙනස් කිරීම් සිදු කෙරෙමින් පවතී.

iii) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද 2007 අංක 12 දරන ආයතනික පාලන නියෝගයේ අනුකූලතා අවශ්‍යතාවය

<p>අ). 3(6) ii (1) වගන්තිය</p>	<p>විධායක අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ සහභාගීත්වය නොමැතිව මණ්ඩල විගණන කමිටුව බාහිර විගණකවරුන් සමඟ අවම වශයෙන් රැස්වීම් දෙකක් පවත්වා ඇත. කෙසේ වුවත්, 2024 වර්ෂයේ දී සාමාන්‍යාධිකාරීවරයාගේ සහ බැංකුවේ අනෙකුත් විධායක කළමනාකාරීත්වයේ සහභාගීත්වය නොමැතිව බාහිර විගණකවරයා සමඟ එක් රැස්වීමක් පමණක් පවත්වා ඇත.</p>	<p>අර්ධ වශයෙන් අනුකූල වේ. සමාගම් ලේකම්, සාමාන්‍යාධිකාරී/ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී බඳවා ගැනීම් අවසන් කිරීමෙන් පසු 2024 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මාසයේදී 2024 වර්ෂය සඳහා බාහිර විගණකවරුන් සමඟ එක් රැස්වීමක් පමණක් කමිටුව විසින් කැඳවා ඇත.</p>	<p>බැංකුව ආයතනික පාලන නියෝගවල අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූල විය යුතුය.</p>
<p>ආ) 3(6) iv (ආ) වගන්තිය</p>	<p>මෙම වගන්තියට අනුව, මණ්ඩල නාමයෝජනා කමිටුව වත්මන් අධ්‍යක්ෂවරුන් නැවත තේරී පත්වීම සලකා බලා නිර්දේශ කර ඇත. (නැතහොත් නිර්දේශ කර නැත). නාමයෝජනා කමිටුවේ නිර්දේශයකින් තොරව 2024 වර්ෂය තුළ එක් අධ්‍යක්ෂවරයෙකු නැවත තේරී පත් වී ඇත.</p>	<p>මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගෙන ඇති බැවින් අර්ධ වශයෙන් අනුකූල වේ. අවශ්‍ය අනුමැතීන් සහ අනුකූලතා ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන ලදී. කෙසේ වුවත්, එවකට සිටි මණ්ඩල ලේකම්වරයාගේ ඉල්ලා අස්වීම ඉදිරිපත් කිරීම</p>	<p>බැංකුව ආයතනික පාලන නියෝගවල අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූල විය යුතුය.</p>

හේතුවෙන් සහ මණ්ඩල නාමයෝජනා සහ පාලන කමිටුව කැඳවීමට මණ්ඩල රැස්වීමට පෙර දිනයක් සොයා ගැනීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන්, අධ්‍යක්ෂවරයා නැවත තේරී පත්වීම සඳහා අදාළ වන්නාවූ සුදුසු සහ යෝග්‍ය දිවුරුම් ප්‍රකාශය අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා, වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීමට පෙර එය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීම පිණිස මණ්ඩලයට සෘජුවම ඉදිරිපත් කරන ලදී.

iv) ණය අයකර ගැනීමේ අත්පොත

අ) බැංකුවේ ණය අයකර ගැනීමේ අත්පොතෙහි 1.5 වගන්තියට අනුව, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනැති 2020 අංක 13 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත් නියෝගයේ 6.2, 6.3 සහ 7.1 (අ) (ii) වගන්තිවලට අනුව

පවරන ලද දේපල නැවත තක්සේරු කිරීම අවම වශයෙන් සෑම වසර 2කට වරක් අභ්‍යන්තර තක්සේරුකරුවෙකු විසින් හෝ අවම වශයෙන් සෑම වසර 4කට වරක් බාහිර තක්සේරුකරුවෙකු විසින් සිදු කළ යුතුය. අක්‍රිය ණය වලට අදාළ නිශ්චල දේපල නැවත තක්සේරු කිරීමට බැංකුව අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගතයුතුය. කෙසේ වුවත්, ලබා දී ඇති උපදෙස් අනුව නැවත තක්සේරු කිරීමට බැංකුව අපොහොසත් වී තිබුණි. පැහැදිලි මායිම් නොමැතිවීම හේතුවෙන් රු. 1,266,6811 ක හිඟ ණය ශේෂයට අදාළව පවරන ලද දේපල අටක්(08) නැවත තක්සේරු කර නොතිබුණි.

මූලින් විශාල බිම් ප්‍රමාණයක කොටසක් වූ වෙන් වෙන්ව පවත්නා මිනින්දෝරු පිඹුරුවල මෙම ඉඩම් වෙනම කොටස්වලට නැවත බෙදා තිබීම වැනි වෙනත් හේතූන් මත නැවත තක්සේරු වාර්තා ලබා ගැනීම අසාර්ථක වී ඇත. දෙවනුව, අපැහැදිලි මායිම්/අනවසර පදිංචිය සහ වගාව හේතු විය. එබැවින්, මෙම දේපල නැවත මැනීම අවශ්‍ය වේ. මෙම දේපලවල මුල් තත්ත්වය හඳුනා ගැනීමේදී නිසි බිම්

බැංකුව ණය අයකර ගැනීමේ අත්පොතෙහි දක්වා ඇති අවශ්‍යතාවලට අනුකූල විය යුතුය.

සලකුණු නොමැතිවීම හේතුවෙන් දේපල නැවත මැනීම දුෂ්කර කාර්යයකි. දක්වා ඇති සීමාවන් ඉක්මවා යමින් මෙම දේපල නැවත මැනීමේ හැකියාව පිළිබඳව කළමනාකරණයට පෙනී යනු ඇත.

v) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුකූල නොවීම

අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිය 16 (LKAS 16) - දේපල, පිරිසත සහ උපකරණ

LKAS 16 හි 51 වන වගන්තියට අනුව, වත්කමක අවශේෂ වටිනාකම සහ පළදායි ජීවකාලය අවම වශයෙන් වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කළ යුතු අතර යම් වෙනස්කම් තිබේ නම් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිය 08, ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල වෙනස්කම් සහ දෝෂ වලට අනුකූලව සකස් කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, බැංකුව දිගු කාලයක් තිස්සේ එහි වත්කම්වල අවශේෂ වටිනාකම සහ පළදායි ජීවකාලය සමාලෝචනය කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

වර්තමානයේ අදාළ වත්කම්වලට අදාළ සියලුම ස්ථාවර වත්කම් විස්තර සහ ස්ටිකර් සියලුම ශාඛා සහ ප්‍රධාන කාර්යාලය වෙත යවා ඇත. මෙම වැඩසටහනට සහාය වීම සඳහා එක් එක් ශාඛාව සහ අංශයෙන් එක් නිලධාරියෙකු නම් කරන ලෙස පරිපාලන අංශය ඉල්ලා සිටියි. වර්තමානයේ, ස්ථාවර වත්කම් තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය බැංකුව පුරා අභ්‍යන්තර තක්සේරු නිලධාරීන්ගේ සහාය ඇතිව සිදු කරනු ලැබේ. සම්පූර්ණ ක්‍රියාවලිය 2025 දෙසැම්බර් 31 වන දින වන විට අවසන් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

SLFRS/LKAS සමඟ අනුකූල වීම සහතික කිරීම සඳහා බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණය සහ අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතිය සමාලෝචනය කර ශක්තිමත් කළ යුතු ය

ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 12 (LKAS-12)- ආදායම් බදු

LKAS 12 හි 80 (ආ) වගන්තියට අනුව, පෙර කාලපරිච්ඡේදවල වත්මන් බදු සඳහා කාලපරිච්ඡේදය තුළ හඳුනාගෙන ඇති ඕනෑම බදු ගැලපීමක් බදු වියදම්වල අංගයක් ලෙස හඳුනාගත යුතුය. කෙසේ වෙතත්, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ අවසන් කරන ලද බදු ප්‍රතිලාභ අතර රු. 11,743,374 ක බදු ප්‍රතිපාදන වෙනසක්, සමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළ අඩු/අධික ප්‍රතිපාදනයක් ලෙස සකස් කර නොතිබුණි. එබැවින්, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ආදායම් බදු වියදම සහ ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු ශේෂය වැඩිපුර දක්වා තිබුණි.

මෙය දඩ පොලී ආපසු හැරවීම සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන නැවත දැක්වීම හේතුවෙනි. සංශෝධිත වාර්තාව 2025 දී ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

SLFRS/LKAS සමඟ අනුකූල වීම සහතික කිරීම සඳහා බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණය සහ අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතිය සමාලෝචනය කර ශක්තිමත් කළ යුතු ය

ඇ) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිය (SLFRS-07) - මූල්‍ය සාධන පත්‍ර: හෙළිදරව් කිරීම්

SLFRS 07 හි 25 වන ඡේදයට අනුව, 29 වන ඡේදයේ දක්වා ඇති පරිදි හැර, මූල්‍ය වත්කම්වල එක් එක් පන්තිය සඳහා මූල්‍ය උපකරණවල සාධාරණ වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, ක්‍රමක්ෂය කළ පිරිවැය අනුව වර්ගීකරණය කර ඇති අනෙකුත් ගනුදෙනුකරුවන්ට ලබා දී ඇති ණය සහ ලැබිය යුතු මුදල්, ණය සහ අනෙකුත් සාධන පත්‍ර සහ තැන්පත්කරුවන්ට ගෙවිය යුතු මුදල් (FD) වල මූල්‍ය වත්කම්, 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිසි ලෙස සාධාරණ ලෙස තක්සේරු කර හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

මෙම සාධන පත්‍ර යෝජනා කර තක්සේරු කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කර ඇත.

SLFRS/LKAS සමඟ අනුකූල වීම සහතික කිරීම සඳහා බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණය සහ අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතිය සමාලෝචනය කර ශක්තිමත් කළ යුතු ය

1.8 බදු රෙගුලාසි වලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>i) 2006 සිට 2015 3 වන කාර්තුව දක්වා තැන්පත් කරන ලද සෑම මුදලකටම බැංකුව විසින් රු.13,311,541 ක මුදලක් මුද්දර ගාස්තු ලෙස ගෙවා තිබේ. තවද, එම කාලය තුළ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල එම මුදල් බැංකුවේ වියදම ලෙස බැංකුව හඳුනාගෙන තිබේ. පසුව, 2006 ඔක්තෝබර් 5 දිනැති අංක 1465/20 ගැසට් නිවේදනයේ අංක 19 ඡේදයට අනුව, "1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත යටතේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක තැන්පත් කරන ලද හෝ ආපසු ගන්නා ලද මුදල් සඳහා ලබා දෙන ලදුපතක් මුද්දර ගාස්තුවෙන් නිදහස් කර ඇත" යනුවෙන් සඳහන් කර ඇත. ඒ අනුව බැංකුව පහත පියවර ගෙන ඇත;</p>	<p>මෙම අයකර ගැනීම එම්.එස්. අමරසේකර සහ සමාගමේ ආදායම් බදු උපදේශන ක්‍රියාකාරිත්වයට අනුව සිදු කර ඇත.</p>	<p>බැංකුවේ බදු අනුකූලතාව පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය ශක්තිමත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු ය</p>
<p>අ) 2015 වසරේ 4 වන කාර්තුවේ සිට බැංකුවේ තැන්පතු සඳහා මුද්දර ගාස්තු තවදුරටත් නොගෙවීමට සහ බැංකුවෙන් මුදල් ආපසු නොගැනීමට බැංකුව තීරණයක් ගෙන තිබුණි. අනාගත මුද්දර ගාස්තු ගෙවිය යුතු ශේෂයට අතිරික්ත ගෙවන ලද මුද්දර ගාස්තුව පියවීම සඳහා බැංකුව දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගෙන් අනුමැතිය ඉල්ලා ඇත. එම ලිපිය සඳහා දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් (IRD) පිළිතුරක් ලැබී නොතිබුණි.</p>		
<p>ආ) තවද, අංක 1465/20 ගැසට් නිවේදනයේ 19 වන වගන්තියට අනුව, අදාළ ණය ආපසු ගෙවීම</p>		

සිදු කිරීම සඳහා ඉතිරිකිරීමේ ගිණුමට මුදල් ලැබීම් සඳහා මුද්දර ගාස්තු නිදහස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බැංකුව දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් පැහැදිලි කිරීමක් ඉල්ලා තිබුණි.

ඇ) 2016 නොවැම්බර් 30 දිනැති IRD පිළිතුරු ලිපිය මගින්, නිවාස ණය ආපසු ගෙවීම් සඳහා රිසිට්පත ඉහත වගන්තිය යටතේ සලකා බැලිය නොහැකි බව සඳහන් කර ඇති අතර එය අංක 1465/19 ගැසට් නිවේදනයේ 10 වන වගන්තිය යටතේ කිසියම් මුදලක් හෝ දේපලක් සඳහා ලබා දී ඇති නිදහස් කිරීමක් ලෙස ආවරණය කර තිබුණි. එහි තවදුරටත් සඳහන් කර ඇත්තේ, එබැවින් රු.25,000 ට වැඩි සෑම නිදහස් කිරීමේ මුදලකටම රු.25 ක මුද්දර ගාස්තුවක් ගෙවීමට බැංකුව බැඳී සිටින බවයි.

ඈ) දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ පැහැදිලි කිරීම සලකා බැලීමෙන් තොරව, 2015 තුන්වන කාර්තුවේ සිට, ණය ආපසු ගෙවීම් සඳහා බැංකුව මුද්දර ගාස්තු ගෙවා නොමැති අතර බැංකුවේ සීමිත තොරතුරු හේතුවෙන් විගණනයට නොගෙවූ මුදල ඇස්තමේන්තු කළ නොහැක.

ඉ) තවද, 2024 4 වන කාර්තුව අවසන් වන තෙක්, බැංකුව විසින් වැටුප්, බෙදාහැරීම් සහ ප්‍රතිමූල්‍ය ණය සඳහා මුද්දර ගාස්තු වගකීමෙන් රු. 7,664,230 ක සමස්ත මුදලක් අඩු කර ඇති අතර, ගෙවන ලද

අතිරික්ත මුදල වන රු. 13,311,541 ට එරෙහිව අඩු කරන ලද මුදල මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ආදායමක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි.

ii) බදු බැඳීම

2024 ජනවාරි 23 දින නිකුත් කරන ලද බදු තක්සේරුවට අනුව, 2018 මාර්තු 31 දින හෝ ඊට පෙර ඇති කරගත් කල්බදු කොන්ත්‍රාත්තුවේ කල්බදු කුලී හරහා ප්‍රකාශ නොකළ ප්‍රාග්ධන අයකරගැනීම් රු. 20,935,700 කි. එබැවින්, 2020/2021 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බැංකුව රු. 52,013,693 ක අමතර බදු මුදලක් ගෙවීමට බැඳී තිබුණි

ප්‍රතිපාදනය පියවීම සඳහා අපගේ බදු උපදේශකගෙන් ඉදිරියේ දී උපදෙස් ලබා ගනු ලැබේ.

බැංකුවේ බදු අනුකූලතාව පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය ශක්තිමත් කළ යුතු ය

iii) 2023 වර්ෂයේදී දඩ පොලිය මත සිදු කරන ලද නැවත දැක්වීමට අදාළ මූල්‍ය සේවා සඳහා වන වැට් බද්ද සහ සමාජ ආරක්ෂණ දායකත්ව බද්ද (SSCCL) වියදම් බැංකුව විසින් අදාළ පනතට අනුකූල නොවී ගණනය කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, විගණකවරයාගේ ගණනය කිරීම සහ බැංකුවේ ගණනය කිරීම අතර නැවත ප්‍රකාශිත මුදල් ප්‍රමාණයන්හි වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය විය. බැංකුව විසින් ගණනය කරන ලද වැට් සහ SSCCL හි නැවත දැක්වූ ශේෂයන් විගණකවරයා විසින් ගණනය කරන ලද ශේෂයන්ට වඩා පිළිවෙලින් රු. 4,587,662 සහ රු. 637,175 කින් වැඩි වී තිබුණි.

ගිණුම්කරණ ක්‍රියාවලිය අවසන් කර ඇති අතර 2025 දී සංශෝධිත ප්‍රතිලාභය සමඟ මුදල් ආපසු ගෙවීමේ ක්‍රියාවලිය සිදු කෙරේ.

බැංකුවේ බදු අනුකූලතාව පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය ශක්තිමත් කළ යුතු ය

1.9 තොරතුරු තාක්ෂණ පොදු පාලන

විගණන නිරීක්ෂණය

(i) ප්‍රමාණවත් නොවන IT කාර්ය මණ්ඩලය බැංකුවක සංවේදී තොරතුරු ආරක්ෂා කිරීම සහ ආරක්ෂක කඩකිරීම් වැළැක්වීම

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

- 2024.06.12 දින විධායක පාලන අවදානම් සහ අනුකූලතා තනතුරට

නිර්දේශය

තොරතුරු තාක්ෂණ අංශයට අත්‍යවශ්‍ය කාර්ය

සඳහා දත්ත සමුදා පරිපාලකයින් (DBAs) වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ලබයි. බැංකුවේ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව තුළ දත්ත සමුදා පරිපාලක තනතුරක් තිබුණද, එය 2023 ජුනි 21 සිට පුරප්පාඩුව පවතී. තවද, තොරතුරු ආරක්ෂණ අවදානම් විශ්ලේෂක, කළමනාකරු IS, කළමනාකරු SOC, SOC විශ්ලේෂක, විධායක GRC (එක් තනතුරක්) කළමනාකරු DBA, කළමනාකරු-ඩිජිටල් බැංකුකරණය, මෘදුකාංග සංවර්ධනයේ තාක්ෂණික නායකයා, ඩිජිටල් බැංකුකරණයේ තාක්ෂණික ප්‍රධානී, මෘදුකාංග ඉංජිනේරු -IV, පාලන අවදානම් සහ අනුකූලතා විධායක , සහකාර ඉංජිනේරු තනතුරු වැනි තීරණාත්මක රැකියා තනතුරු ද අනුමත සේවක සංඛ්‍යාවට අනුව 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට පුරප්පාඩු වී ඇත. මෙය බැංකුවේ තොරතුරු තාක්ෂණ මෙහෙයුම්වල ඵලදායිතාවයට බාධාවක් විය හැකි බව නිරීක්ෂණය විය.

බඳවා ගන්නා ලදී.

මණ්ඩලයක් බඳවා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු ය.

- 2024.05.02 සහ 2024.03.25 යන දිනවල මෘදුකාංග ඉංජිනේරුවන් දෙදෙනෙකු බඳවා ගන්නා ලදී. නමුත් නිලධාරීන් දෙදෙනාම එතැන් සිට ඉල්ලා අස්වී ඇත.
- බැංකුව සඳහා අවශ්‍ය අවම කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් අනුමැතිය ඉල්ලා ඇත. මේ අතර, දත්ත පරිපාලක කාර්යය සඳහා බාහිරින් සහය ලබාගෙන ඇත.
- මෙම තනතුර සඳහා 06 වතාවක් දැන්වීම් පළ කරන ලද නමුත් ඉහළ වැටුප් අපේක්ෂාවන් හේතුවෙන් කිසිවෙකු තෝරා නොගත් අතර මෙම කාර්යය සඳහා දැනට බාහිරින් සහය ලබාගෙන ඇත.
- ඉන්පසුව, 2024.09.01 දින සිට CBSL සීමාවන් පනවන ලද අතර අපට බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය ඉදිරියට ගෙන යාමට නොහැකි විය.

(ii). පරිශීලක ගිණුම් අක්‍රිය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ සැලකිය යුතු ප්‍රමාදයන්

අන්තර්ජාල කාඩ්පත් කළමනාකරණ පද්ධතිය (ICMS) සහ ගෙවීම් පැහැර හැරීමේ කළමනාකරණ පද්ධතිය (DMS) හි පරිශීලක ගිණුම් අක්‍රිය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ සැලකිය යුතු ප්‍රමාදයන් නිරීක්ෂණය විය. අක්‍රිය කරන ලද සේවකයින්ගේ සාම්පල නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් පසු, බැංකුවේ මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව සහ තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව අතර දුර්වල සන්නිවේදනය හේතුවෙන් ලැයිස්තුගත සැලකිය යුතු ප්‍රමාදයන් නිරීක්ෂණය විය.

ගැටලුව විසඳන ලදී දැනට අප විසින් මෙම ප්‍රමාදය කළමනාකරණය කරන ලද්දේ ලේඛනය පමණක් නොව විද්‍යුත් තැපෑල හරහා කටයුතු කිරීමෙනි.

පරිශීලක ගිණුම් අක්‍රිය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීමට අවශ්‍ය වේ.

(iii). තොරතුරු ආරක්ෂණ කළමනාකරණ පද්ධතිය සහ ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා කළමනාකරණ පද්ධතිය

2021 අංක 16 දරන CBSL බැංකු පනතේ උපදෙස් අංක 16ට අනුව, බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා තාක්ෂණික අවදානම් කළමනාකරණ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව පිළිබඳ නියාමන රාමුව, බැංකුව විසින් ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතිකරණ සංවිධානය (IOS) විසින් නිකුත් කරන ලද ප්‍රමිතීන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු අතර සඳහන් සහතිකය හෝ සහතිකය ලබා ගත යුතුය. කෙසේ වෙතත්, 2024 දෙසැම්බර් 31 වන දින දක්වා තොරතුරු ආරක්ෂණ කළමනාකරණ පද්ධතිය සහ ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා කළමනාකරණ පද්ධතිය දියුණු නොකිරීම හේතුවෙන් බැංකුව විධාන අවශ්‍යතාවයේ 8.1.1 සහ 8.1.3 වගන්තිවලට අනුකූල වී නොතිබුණි.

බැංකුව දැනටමත් බැංකුව තුළ තොරතුරු ආරක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කර ඇත. තවද, සහතික විගණනය සඳහා සහතිකය වලංගු කිරීම සඳහා මූලික විගණනයකට යාමට බැංකුව සුදානම්ව සිටියි. එය සම්පූර්ණ වූ පසු බැංකුවට සහතිකය ලබා ගැනීමට හැකි වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද උපදෙස් සහ වක්‍රලේඛවලට බැංකුව අනුකූල ව කටයුතු කළ යුතු ය.

(iv). තොරතුරු ආරක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිය

මූලික ආරක්ෂක ප්‍රමිතියේ 2.2 වගන්තියට අනුව, තොරතුරු ආරක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති ලේඛනය සැලසුම් කළ නිතිපතා කාල පරතරයන් තුළ සහ සංවිධානය තුළ සැලකිය යුතු ICT යටිතල පහසුකම් වෙනස්කම් සිදු වූ විට සමාලෝචනය කළ යුතුය. තොරතුරු ආරක්ෂණ ප්‍රතිපත්තියේ අවසාන අනුවාදය 2022 මැයි 1 වන දින දක්වා ඇති බැවින්, එය නිතිපතා කාල පරතරයන් තුළ යාවත්කාලීන කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

ගැටළුව විසඳා ඇත. තොරතුරු ආරක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිය සමාලෝචනය කර 2025 ජූනි 26 වන දින BOD අනුමැතිය ලබා ගන්නා ලදී.

තොරතුරු ආරක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිය නිතිපතා කාල පරතරයන්හිදී යාවත්කාලීන කිරීම අවශ්‍ය වේ.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රුපියල් මිලියන 412 ක ලාභයක් වූ අතර පෙර වර්ෂයේ අනුරූප ලාභය රුපියල් මිලියන 2,650 ක් විය. එබැවින්, මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙන් රුපියල් මිලියන 2,238 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. පිරිහීමට ප්‍රධාන හේතුව නිතර සිදුවන ගනුදෙනුවක් නොවන පසුගිය වර්ෂයේ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හඳුනා නොගැනීමෙන් ලැබුණු රුපියල් මිලියන 2,661 ක ලාභයයි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් සහ වියදම් අයිතමවල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ප්‍රධාන ආදායම් සහ වියදම් අයිතමවල වැඩිවීමේ හෝ අඩුවීමේ ප්‍රතිශතය සමඟ විශ්ලේෂණය පහත පරිදි වේ.

විස්තරය	විචල්‍යතා ප්‍රමාණය වැඩි වීම/ (අඩු වීම) (රු. මිලියන)	විචලනය %	විචලනයට හේතුව
ශුද්ධ පොලී ආදායම	470.4	20.35	පොලී වියදම්වල අනුපාතික අඩුවීම පොලී ආදායමේ අනුපාතික අඩුවීමට වඩා වැඩිය.
ශුද්ධ ගාස්තු සහ කොමිස් ආදායම	(-22.4)	(6.35)	බැංකුව විසින් ලබා දෙන ණය ප්‍රමාණය අඩුවීම හේතුවෙන් ණය ආශ්‍රිත සේවාවන්ගෙන් උපයන ගාස්තු සහ කොමිස් ආදායම අඩුවීම.
අනෙකුත් ශුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායම	(2,774.4)	(99.76)	පසුගිය වසරේ මූල්‍ය ආයෝජන පිළිගැනීම අවලංගු කිරීමෙන් සහ ආයෝජන දේපළ විකිණීමෙන් පිළිවෙලින් රුපියල් මිලියන 2,660 ක් සහ රුපියල් මිලියන 119.5 ක් උපයා ඇති අතර, එම ලාභය සමාලෝචනයට භාජනය වන වසර තුළ සිදුවී නොමැත.
භානිකරන ගාස්තු	188.84	40.45	වර්ෂය තුළ අයකරගැනීම් වැඩිදියුණු වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස භානිපුරණ ගාස්තු අඩු කර තිබුණි. පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2024 දී මුළු ණය සහ අත්තිකාරම් ශේෂය රුපියල් මිලියන 395 කින් අඩු කර තිබුණි.

මුළු වියදම්

(100.2) (4)

2024 ජනවාරි 1 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි සාමූහික ගිවිසුම මගින් වැටුප් හා දීමනා වැඩි කිරීම හේතුවෙන් පුද්ගලික වියදම් රුපියල් මිලියන 62.3 කින් වැඩි වී ඇති අතර නීතිමය හා වෘත්තීය වියදම් සහ පරිගණක බලපත්‍ර ගාස්තු වැඩි වීම හේතුවෙන් අනෙකුත් වියදම් රුපියල් මිලියන 42.9 කින් වැඩි වී තිබුණි.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

ලබා ගත හැකි තොරතුරු වලට අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය සහ පසුගිය වර්ෂය සඳහා බැංකුවේ අංශ අනුපාත හා සසඳන විට වැදගත් අනුපාත කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

අනුපාතය	අංශ අනුපාතය %	2024 %	2023 ප්‍රතිඵලකාශිත %
ලාභදායීතා අනුපාත			
ශුද්ධ පොලී ආන්තිකය	4.6	4.17	3.5
සාමාන්‍ය වත්කම් මත ප්‍රතිලාභය (ප්‍රතිශතය)	0.8	(0.29)	1.99
සාමාන්‍ය කොටස් හිමියන්ගේ අරමුදලේ ප්‍රතිලාභය (ප්‍රතිශතය)	12.4	(2.43)	17.70
ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණතා අනුපාත			
පළමු ස්ථරය (අවම වශයෙන් 8.5%)	19.8	33.66	37.02
දෙවන ස්ථරය (අවම වශයෙන් 12.5%)	22.9	34.65	39.03
වත්කම් ගුණාත්මක අනුපාතය			
3 වන අදියර ණය සහ මුළු ණය අනුපාතය	12.9	45.92	40.92
මුළු අපයෝජන ආවරණ අනුපාතය	6.1	9.91	9.07
ද්‍රවශීලතා අනුපාතය			
ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය	343.4	223	394

- (i) පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂයේදී සාමාන්‍ය වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (ROA) සහ සාමාන්‍ය කොටස් හිමියන්ගේ අරමුදල (ROE) පිළිවෙලින් සියයට 2.28 කින් සහ සියයට 20.13 කින් අඩු වී තිබුණි. ඉහත පිරිහීමට හේතු වූයේ පසුගිය වසරේ මූල්‍ය ආයෝජන පිළිගැනීම අවලංගු කිරීමෙන් උපයා ගත් රුපියල් මිලියන 2,660 ක ලාභ සහ ආයෝජන දේපළ විකිණීමෙන් උපයා ගත් රුපියල් මිලියන 119.5 ක ලාභ නොලැබීමයි.

- (ii) පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව 3 වන අදියර ණය රු. මිලියන 2,081 කින් වැඩිවීම හේතුවෙන් 3 වන අදියර ණය සහ මුළු ණය සඳහා අත්තිකාරම් අනුපාතය 40% සිට 45% දක්වා වැඩි වී තිබුණි.
- (iii) ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය 2023 දී සියයට 394.4 සිට 2024 දී සියයට 223 දක්වා අඩු වී ඇති අතර එය කර්මාන්තයේ සාමාන්‍යය වන සියයට 343.4 ට වඩා අඩු විය.
- (iv) 2024 දෙසැම්බර් 31 වන විට බැංකුවේ පළමු පෙළ සහ දෙවන පෙළ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණතා අනුපාත පිළිවෙලින් සියයට 3.36 කින් සහ සියයට 4.38 කින් අඩු වී තිබුණි. ඒවා අවම ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාවය වන සියයට 8.5 සහ සියයට 12.5 ට වඩා ඉහළ අගයකි.
- (v) 2024 දී බැංකුවේ ශුද්ධ පොලී ආන්තිකය පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 0.67 කින් වැඩි වී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, සමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂයේ ශුද්ධ පොලී ආන්තිකය අදාළ කර්මාන්තයේ පොලී ආන්තිකය වන සියයට 4.6 ට වඩා අඩුය. බැංකුවේ ශුද්ධ පොලී ආන්තිකය වැඩිවීමට හේතු වූයේ බැංකුවේ සාමාන්‍ය වත්කම්වල ප්‍රතිශත වැඩිවීමට වඩා වැඩි ප්‍රතිශතයකින් ශුද්ධ පොලී ආදායම වැඩිවීමයි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 හඳුනාගත් පාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(i) අම්පාර ශාඛාව මගින් ලබා දුන් වංචනික ණය අම්පාර ශාඛාව 2017 වර්ෂයේදී පෞද්ගලික ඇඟලුම් කම්හලකට රුපියල් මිලියන 8 ක් පමණ වන වංචනික ඇපකර ණය හතක් ලබා දී තිබුණි. සමාගමේ සමහර සේවකයින්ගේ ඇතැම් රැකියා විස්තරවලට සමාන ලියකියවිලි ඉදිරිපත් කිරීමෙන් මෙම ණය ලබාගෙන ඇත. ඉන් අනතුරුව, මෙම ණය අක්‍රීය කාණ්ඩයට මාරු කර තිබුණි. 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟ ශේෂය රු.17, 104,863 කි.</p>	<p>නඩුවේ ප්‍රධාන විත්තිකරු ලෙස නිරෝෂ් මහතා නම් කර ඇති අතර අධිකරණය විසින්, ඔහුගේ දුරකථන වාර්තා එකතු කිරීමට මෙන්ම සිතාසි සහ වරෙන්තුවක් නිකුත් කිරීමට ද නියෝග කර ඇත. ගනුදෙනුකරු දැනට විදේශගත ව සිටී. ඊළඟ නඩු විභාගය 2026/01/28 දිනට යෙදී ඇත.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • වංචනික ණය ලබා දීම වැළැක්වීම සඳහා අනුමත කිරීමේ සහ අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කළ යුතුය. • ණය ලියකියවිලි සහ අනුමත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පිලිබඳව දැඩි අභ්‍යන්තර පාලනයක් සහ ණය යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

(ii) නිව් ඩෙයර් ෆාම් (පුද්ගලික) සමාගම

2018 දී සංස්ථාගත කරන ලද නිව් ඩෙයර් ෆාම් (පුද්ගලික) සමාගම සත්වාග්‍රිත ව්‍යාපාරය සඳහා ණය පහසුකම් ඉල්ලා සිටින ලදී. ඉඩමක් මිලදී ගැනීම, කිරි දෙන ගවයින් 100 ක් සහ කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා ස්ථාපිත කිරීම සඳහා බැංකුව ඉහත නිව් ඩෙයර් ෆාම් (පුද්ගලික) සමාගමට රුපියල් මිලියන 20 (60273000001), රුපියල් මිලියන 15 (602725000177) සහ රුපියල් 14,603,274 (602730000002) ණය තුනක් ලබා දී ඇත. කුලියාපිටියේ පිහිටි නිශ්චල දේපලක් මත රුපියල් මිලියන 35 ක එකතුවකින් යුත් පළමු ණය දෙක සහ රුපියල් මිලියන 14.6 ක තෙවන ණය මුදල රුපියල් මිලියන 46.9 ක ගැබ්නි වැස්සියන් ආනයනය කරන ලද ව්‍යාපෘති වත්කම් මත රුපියල් මිලියන 50 ක රක්ෂණ වටිනාකමකින් ලබා දී ඇත.

මෙම ණය 2018 දෙසැම්බර් 28 වන දින අදියර 3 කාණ්ඩය යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති අතර 2019 අප්‍රේල් 29 වන දින පාරාවේ බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල යෝජනාවක් සම්මත කර ඇත. උකස් කරන ලද දේපල 2019 අගෝස්තු 01 වන දින පැවති ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියේදී බැංකුව විසින් අත්පත් කර ගෙන තිබුණි.

2021 ඔක්තෝබර් 08 වන දින බැංකුව විසින් පවරාගත් දේපල විකුණා රුපියල් මිලියන 31 ක් ලබාගෙන පහත සඳහන් ආකාරයෙන් ණය තුනකට වඩා පියවා ඇත.

ණය අංකය	මුළු අයකර හැකි මුදල රු.	සැබවින්ම ගන්නා ලද මුදල (රු.)	අය අයකර නොගත් මුදල(රු.)	සටහන්
602725000177	19,914,715	19,914,715	0	පියවන ලද
602730000001	31,114,145	11,828,411	19,285,734	NPL ලෙස පවතින සහ නඩුවක් ගොනු කරන ලද
602730000002	20,521,095	0	20,521,095	

තවද, රු.39,806,829 ක අයකර ගත හැකි ශේෂය කිසිදු උකසක්/ආරක්ෂණයක් නොමැතිව ඉතිරිව

පැමිණිල්ලේ ඉංග්‍රීසි අනුවාදය ලැබී ඇති අතර ගොනු කිරීම සඳහා පරිවර්තනය කිරීම අවශ්‍ය වේ. කෙසේ වෙතත්, පාර්ශවයන් සපයා ඇති ලිපිනයන්හි පදිංචිව නොසිටින බැවින්, ගොනු කිරීමේ කටයුතු ඉදිරියට කරගෙන යාමට පෙර ඔවුන්ගේ වත්මන් ලිපිනයන් නිශ්චය කළ යුතුය.

- බැංකුවේ ස්ථාපිත වකුලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූලව සුදුසුකම් ලත් ගනුදෙනුකරුවන්ට ණය සහ අත්තිකාරම් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුය.
- ණය ලබා දීමට පෙර අවදානම් තක්සේරු ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- ඉදිරි පැහැර හැරීම් අවම කිරීම සඳහා දැඩි අධීක්ෂණ සහ පසු විපරම් යාන්ත්‍රණ ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- බැංකුවේ ණය අයකර ගැනීමේ ප්‍රයත්නයන්.

ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමස්ථ හිඟ ශේෂය රු.71,182,270 කි. (හිඟ ප්‍රාග්ධනය සහිත මුළු ප්‍රාග්ධනය රු. 32,450,954, පොලී හිඟ රු. 14,644,479, රු. 20,026,497ක හිඟ ප්‍රමාද ගාස්තු සහ රු. 4,060,340 ක ගාස්තු ඇතුළුව).

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>i. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් ණය</p>	<p>මෙම සියලු ණය කළමනාකරු (ණය 70) සැලකිය යුතු මුදලක් (රු. මිලියන 29.27) බැංකුව සාර්ථකව අයකර ගෙන ඇත. 2025.09.30 වන විට හිඟ මුදල් මිලියන 15.78 ක් නැවත අයකර ගැනීම. ආපසු අයකර ගත නොහැකි මුදල් කපා හැරීම, ගිණුම්කරණ නිවැරදි කිරීම සිදු කිරීම සහ අයකර ගැනීම සක්‍රීයව සිදු කිරීම සඳහා පැහැදිලි ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් කළමනාකාරිත්වය විසින් අනුමත කර ඇති අතර මෙම ගැටළු නැවත ඇතිවීම වැළැක්වීම සඳහා නව ක්‍රියාවලිය හඳුන්වා දී ඇත.</p>	<p>EPF ණය සඳහා EMI කාලෝචිත ලෙස ආපසු ගෙවීම සහතික කිරීම සඳහා ණය අධීක්ෂණය සහ එකතු කිරීමේ ක්‍රියාවලීන් ශක්තිමත් කිරීම. පියවීමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ දැඩි අභ්‍යන්තර පාලනය.</p>
<p>2022 වර්ෂයේදී අර්ථසාධක අරමුදල් ණය 70 ක් පියවීම සඳහා අරමුදල් නිදහස් කිරීමේ ඉල්ලීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත. මෙම ණයවලින් ණය 52ක් සම්පූර්ණයෙන් පියවීම සඳහා අරමුදල් 2022 වර්ෂයට පෙර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩලයේ නොසැලකිල්ල හේතුවෙන් මුදා හරින ලද අරමුදල්වලින් එම ණය සම්පූර්ණයෙන්ම පියවීමට බැංකුව අපොහොසත් වී ඇත. පියවීමේ ක්‍රියාවලියේදී සමහර ණය සඳහා ප්‍රමාද වී පියවීම් සිදු කර ඇති බව, සමහරක් සම්පූර්ණ පියවීම් වෙනුවට මාසික වාරික වශයෙන් පියවා ඇති බව, පැරණි ක්‍රමයේ සමහර ණය යාවත්කාලීන කර නව ක්‍රමයට මාරු කර නොමැති බැවින් පියවා නොමැති බව, ණය ශේෂය ශුන්‍ය ලෙස සලකා පෝරමය-14 නිකුත් කර ඇති බව යනාදී වශයෙන් විවිධ අඩුපාඩු සිදුවී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය</p>	<p>මෙම අඩුපාඩු හේතුවෙන් පසුකාලීන වර්ෂවලදී එම ණය සඳහා අමතර පොලී සහ දඩ මුදල් උපවිත වී තිබුණි. 2024 දෙසැම්බර් 31 වන විට අර්ථසාධක අරමුදල් ණය 43 ක මුළු හිඟ ශේෂය රු. මිලියන 9.46 ක් වූ අතර ඉතිරි ණය 9 පසුව බැංකුව විසින් සම්පූර්ණයෙන්ම අයකර ගන්නා ලදී.</p>	

ii. EPF සාමාජික ගිණුමේ ප්‍රමාණවත් ශේෂයක් නොමැති වන තෙක් බැංකුව විසින් මහ බැංකුවේ EPF ඒකකයෙන් වාර්ෂික පදනමින් ගෙවිය යුතු EPF ආපසු ණය වාරික මුදල් අයකරගෙන ඇත. ඉහත සඳහන් කළ EPF ණය 70 න් 15 ක් EPF සාමාජික ගිණුමේ ප්‍රමාණවත් අරමුදල් නොමැති වීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත. ශේෂය 0 ක් වීමට හේතුව අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා දිගු කාලයක් ගතවීම හේතුවෙන් සමුච්චිත කල් ඉකුත් වූ සහ පොලී ගාස්තු වීමයි.

ප්‍රධාන හේතුව ගනුදෙනුකරුගේ EPF සාමාජික ගිණුමේ ප්‍රමාණවත් ශේෂයක් (ගුණාය) නොමැති වීමයි. මෙය සිදුවන්නේ ගනුදෙනුකරුවෙකු තම මාසික වාරික ගෙවීමට අපොහොසත් වූ විට, එම වාරිකය කල් ඉකුත් වී දඩ පොලී ගාස්තුවක් අය කිරීමට සිදුවන විටදීය. වාර්ෂිකව HDFC විසින් මෙම කල් ඉකුත් වූ මුදල් CBSL EPF වෙතින් අයකර ගනී. ගනුදෙනුකරු තම මාසික වාරික හෝ ප්‍රමාද වූ මුදල් නොගෙවන්නේ නම්, ඔවුන්ගේ EPF ගිණුමේ ශේෂය ක්ෂය වී අවසානයේ බිංදුවට ළඟා වේ.

- Process. EPF ණය සඳහා EMI කාලෝචිත ලෙස ආපසු ගෙවීම සහතික කිරීම සඳහා ණය අධීක්ෂණය සහ එකතු කිරීමේ ක්‍රියාවලීන් ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- පියවීමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ දැඩි අභ්‍යන්තර පාලනය.

3.3 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමණාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>i. 2024 දෙසැම්බර් 31 වන දිනට බැංකුවේ පහත සඳහන් ප්‍රධාන කළමනාකරණ තනතුරු පුරප්පාඩු වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.</p> <ul style="list-style-type: none"> • සාමාන්‍යාධිකාරී (සාමාන්‍යාධිකාරී) • නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී - ණය සහ අයකර ගැනීම • සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී - භාණ්ඩාගාර • ප්‍රධාන කළමනාකරු - ශාඛා මෙහෙයුම් 	<p>නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී-ණය</p> <ul style="list-style-type: none"> • නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (ණය සහ අයකරගැනීම) 2025.06.23 දින බඳවා ගන්නා ලදී. පිරිවැය සහ බැංකු වල පවතින තත්ත්වය සහ වාර්ෂික සාමාන්‍යාධිකාරී (ණය) සහ වාර්ෂික සාමාන්‍යාධිකාරී (අයකිරීම) බඳවා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පනවා ඇති සීමාවන් සැලකිල්ලට ගනිමින් මෙය සිදුකර ඇත 	<p>එලදායී පාලනයක් සහතික කිරීම සඳහා බැංකුව පුරප්පාඩු වූ ප්‍රධාන කළමනාකරණ තනතුරු පිරවීමට ප්‍රමුඛත්වය දී කටයුතු කළ යුතුය. ශක්තිමත් අනුප්‍රාප්තික සැලැස්මක් පවත්වා ගෙන යාම සහ KMP සඳහා භූමිකාවන් සහ වගකීම් පැහැදිලිව</p>
<p>ii. ඉහත ප්‍රධාන කළමනාකරණ තනතුරු හැර, 2024 දෙසැම්බර් 31 වන දින වන විට විධායක iii-iii ශ්‍රේණිය යටතේ පුරප්පාඩු 42 ක් ද ඇතුළුව ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරු සහ එයට පහල ශ්‍රේණිය</p>		

යටතේ පුරප්පාඩු 97 ක් පැවතුනි.

• ප්‍රධාන තොරතුරු නිලධාරී නිර්වචනය කිරීමට සහ සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී කටයුතු කළ යුතුය. (තොරතුරු තාක්ෂණ) තනතුරු මෙම තනතුරු සඳහා වෙනුවට, දැනට ප්‍රධාන සුදුසුකම් ලත් සහ කළමනාකරු (තොරතුරු නිපුණ කාර්ය තාක්ෂණ) දෙපාර්තමේන්තුවේ මණ්ඩලයක් පත් ප්‍රධානියා ලෙස කටයුතු කරන කිරීම සඳහා අතර නව තොරතුරු තාක්ෂණ බැංකුවට කාලෝචිත ප්‍රධානියා බඳවා ගැනීමට බඳවා ගැනීමේ අදහස් කර ඇත. ක්‍රියාවලියක් තිබිය යුතුය.

iii. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් 2025-2026 සඳහා නව කාර්ය මණ්ඩල සැලැස්ම පහත පරිදි 2025 මාර්තු 18 දින අනුමත කර වක්‍රලේකයක් මගින් දැනුම් දී ඇත. අනුමත කළ නව කාර්ය මණ්ඩල සැලැස්ම හා පෙර කාර්ය මණ්ඩල සැලැස්ම අතර වූ සංසන්දනය පහත දැක්වේ.

• ප්‍රධාන මෙහෙයුම් නිලධාරී ශාඛා ගණන සහ ප්‍රමාණය සැලකිල්ලට ගනිමින් බැංකුවට මෙම තනතුර අවශ්‍ය නොවන බව මණ්ඩලය තීරණය කරන ලදී. (2023 ඔක්තෝබර් 30 වන දින පැවති 279 වන මණ්ඩල රැස්වීම) ණය සහ අයකරගැනීම් සඳහා නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී සහ ප්‍රධාන කළමනාකරුවන් බඳවා ගැනීමට තීරණය කළ අතර ඔවුන්ට සහ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියාට COO හි ඇතැම් කාර්යයන් පවරන ලදී.

සාර්ථක ආයතන පාලනයක් සහතික කිරීම සඳහා, බැංකුව විසින් හිස්ව ඇති ප්‍රධාන කළමනාකරණ තනතුරු පුරප්පාඩු පිරවීම ප්‍රමුඛතාවක් ලෙස සැලකිය යුතුය.

දෘඪ අනුපිළිවෙල සැලැස්මක් පවත්වාගෙන යාමත්, ප්‍රධාන කළමනාකරණ තනතුරු සඳහා භූමිකාවන් සහ වගකීම් පැහැදිලිව නිර්වචනය කර තිබිය යුතුය.

තනතුර	ශ්‍රේණිය	නව අනුමත කාර්ය මණ්ඩල (2025-2026)	පෙර කාර්ය මණ්ඩල	වෙනස
සාමාන්‍යාධිකාරී	GM	1	1	0
ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී	SDGM	1	0	1
නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී	DGM	3	2	1
සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී	AGM	13	4	9
ප්‍රධාන කළමනාකරු	I	15	11	4
ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරු	II	18	15	3

කළමනාකරු	111-1	57	26	31
ජ්‍යෙෂ්ඨ විධායක iii-2 සහ ඊට පහළ ශ්‍රේණි		616	466	150
එකතුව		724	525	199

මෙම තනතුරු සඳහා සුදුසු සහ දක්ෂ කාර්ය මණ්ඩලය පත් කිරීම සඳහා, බැංකුව වෙතින් කාලෝචිත බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක් පවත්වාගෙන යා යුතුය.

මේ සම්බන්ධව පහත කරුණු නිරීක්ෂණය කර ඇත.

අ) 2024 අගෝස්තු 30 දින අංක 02/18/315/0150/001 දරන ලිපිය මගින් නව කාර්ය මණ්ඩල බඳවා ගැනීම මඟ බැංකුව විසින් සීමා කර තිබියදී තනතුරු 199කින් නව කාර්ය මණ්ඩලය වැඩිකර තිබීම විවාදාත්මකය. අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය වෙත භාරදුන් අංක 169/2025/CIR දරන අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව, ඒ ඒ තනතුරු ප්‍රමාණය ඉහළ නංවාලීම සඳහා පැහැදිලි අවශ්‍යතාවයක් සඳහන් කර නැත. උදා: සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී තනතුරු 4 සිට 13 දක්වා ඉහළ නැංවීම (225%), කළමනාකරු iii-1 තනතුරු 26 සිට 57 දක්වා ඉහළ නැංවීම (119%).

ආ) නව කාර්ය මණ්ඩලය අනුව, 2025 ජූලි 31 වන විට බැංකුවේ පුරප්පාඩු ගණන 244කි. එම තොරතුරු පහත සඳහන් පරිදි වේ.

ශ්‍රේණිය	2025.06.30	31.07.2025දී	වෙනස
	දිනට නව අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය	නට තත්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය	
සාමාන්‍යාධිකාරී	1	1	0
ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී	1	0	1
නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී	3	1	2
අතිරේක සාමාන්‍යාධිකාරී	13	4	9
ප්‍රධාන කළමනාකරු -I	15	9	6
ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරු -II	18	11	7
කළමනාකරු r-111-1	57	20	37
ජ්‍යෙෂ්ඨ විධායක iii-2 සහ ඊට පහළ තනතුරු	616	434	182

2025 ජූලි 31 වන විට අනුමත නව කාර්ය මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන කළමනාකාර තනතුරු 18න් 12ක් පුරප්පාඩු වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. ප්‍රධාන කළමනාකරණ තනතුරුවල පුද්ගලයන් නොමැතිවීම බැංකුවේ ඵලදායී හා කාර්යක්ෂම ලෙස කටයුතු කරගෙන යාමට බාධාවක් විය. පුරප්පාඩු වී ඇති ප්‍රධාන කළමනාකරණ තනතුරු පිළිබඳ තොරතුරු පහත දක්වා ඇත.

01	නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (මානව සම්පත්)	07	සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී (තොරතුරු තාක්ෂණ)
02	නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (මූල්‍ය)	08	සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී (තොරතුරු තාක්ෂණ)
03	නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (භාණ්ඩාගාර)	09	සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී(අවදානම් කළමනාකරණ)
04	සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී (ණය)	10	සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී (විගණන)
05	සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී (අයකර ගැනීම්)	11	සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී (සමාගම් ලේකම්)
06	සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී(මෙහෙයුම්)	12	සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී (අනුකූලතා)

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය හා යහපාලනය

4.1 සංයුක්ත සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමණාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
<p>(i) සංයුක්ත සැලැස්ම අනුව, බැංකුව 2024 වර්ෂය තුළ හිමිකම මත ප්‍රතිලාභ ප්‍රතිශතය 15%කින් වැඩි කිරීම මගින් කොටස් හිමියන්ගේ ධනවත්කම වැඩි කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. එම අරමුණ සඳහා බැංකුව විසින් නිෂ්පාදන කළමනාකරණය වෙනස් කර, කල්බදු, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සහ සංස්ථාපිත ණය යටතේ නව නිෂ්පාදන හඳුන්වා දීම අපේක්ෂා කර තිබුණි. කෙසේවෙතත්, 2024 වර්ෂය තුළ බැංකුව</p>	<p>අදාළ ගැටලුව විසඳීමට කටයුතු කරන ලදී. 2025 ඇතුළත කල්බදු සහ ඇපකරු ණය වර්ගය යටතේ නව ණය වර්ග තුනක් සාර්ථකව හඳුන්වා දී ඇති අතර 2025 නොවැම්බර් අගභාගයේදී තවත් එක් නිෂ්පාදනයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • යතාර්ථවාදී හා මනිශ්‍යනී අරමුණු ඇතුළත් කර සංයුක්ත සැලැස්ම පිළියෙළ කළ යුතුය. • සංයුක්ත සැලැස්මෙහි

විසින් නව නිෂ්පාදන හඳුන්වා දීමට අසමත් වී ඇති අතර, 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ ප්‍රතිශතය (-2.4%) ලෙස වාර්තා වී ඇත.

ඊට අමතරව, දැනට නියාමන සීමා යටතේ පවතින උකස් හා ආයෝජන මූලික ණය පහසුකම්වල විකල්පයක් ලෙස, “විකුණුම් සහ කල්බදු ණය ආපසු ගෙවීම” පහසුකම් යටතේ උප-නිෂ්පාදන 5ක් නව වෙළඳනාම යටතේ හඳුන්වා දී ඇත.

අන්තර්ගත අරමුණු කරා ළඟා විය නොහැකි ලෙස බලපානු ලබන සාධක හඳුනාගත යුතුය.

හඳුන්වාදුන් නව නිෂ්පාදන විස්තරය

1. **Super Draft Leasing** – 2025.05.07 දින හඳුන්වා දී ඇත.
2. **Auto Loan** (ඇපකරු ණය ප්‍රභේදයේ වැඩිදියුණු කල සංස්කරණයක්) – 2025.07.01 දින හඳුන්වා දී ඇත.
3. **Green Personal Loan** – 2025.07.29 දින හඳුන්වා දී ඇත.
4. **Green Leasing** – 2025.11.30 දක්වා හෝ එදිනටම හඳුන්වා දීමට නියමිතය.

නව උප-නිෂ්පාදන ප්‍රභේද උකස් ණය සඳහා විකල්පයක් ලෙස පහත කල්බදු මූලික උප-නිෂ්පාදන හඳුන්වා දී ඇත:

- Biz Leasing
- Edu Leasing
- Home Leasing
- Agri Leasing
- V2V Leasing

2024 වර්ෂයේදී නව නිෂ්පාදන සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කර තිබුණද, වෘත්තීය සංගම් ක්‍රියාමාර්ග, නිෂ්පාදන සීමා සහ වෙළඳ ප්‍රවර්ධන අයවැය සීමා වැනි අභියෝග හේතුවෙන් ප්‍රගතිය ප්‍රමාද විය.

එහෙත්, මෙම සීමාවන් මත වුවද, බැංකුවේ ව්‍යාපාරික වර්ධනය හා වෙළඳපොළ තරඟකාරීත්වය ඉස්මතු කිරීම සඳහා නිෂ්පාදන කළඹ විවිධාංගීකරණය කිරීමේ දී සාර්ථක ප්‍රගතියක් අත් කරගෙන ඇත.

(ii) බැංකුවේ උපායමාර්ගික අරමුණ වූයේ, අක්‍රිය ණය අනුපාතය 2024 වර්ෂයේ දී 30%ක් දක්වා හා 2028 වර්ෂය වන විට 15%ක් දක්වා අඩු කිරීමය. එහෙත්, 2024 දෙසැම්බර් 31 වන දිනට බැංකුවේ 3වන අදියරේ ණය හා සමස්ත ණය අතර අනුපාතය 45%ක් ලෙස වාර්තා වී තිබිණි.

මහ බැංකුව විසින් සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ උකස් ණය ලබාදීම සඳහා සීමා පනවා ඇත. මේ හේතුවෙන් බැංකුවේ ණය කළඹෙහි සෘණාත්මක වර්ධනයක් සිදුවිය. ඒ අනුව, 2023 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2024 වර්ෂයේ අක්‍රිය ණය මුල ධනය අඩු වී තිබුණද, අක්‍රිය ණය අනුපාතය වැඩිවිය.

(iii) බැංකුවේ උපායමාර්ගික සැලැස්ම අනුව, ණය ගැනීම් හා තැන්පතු අනුපාතය 40/60 (6.67)ක් දක්වා ඉදිරි අවුරුදු පහක කාලය තුළ පවත්වා ගැනීම අරමුණ කරගෙන ඇත. කෙසේවෙතත්, ණය මුදල් ලබා ගැනීම් සඳහා 2024 වර්ෂය තුළ රු. 436 මිලියනක ණයකර නිකුත් කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ එම ණයකර නිකුත් කර නොතිබුණි. එමනිසා, 2024 වර්ෂ අවසානය වන විට ණය ගැනීම් හා තැන්පතු අනුපාතය 3.95ක් ලෙස පවතින බව වාර්තා වී ඇත.

2024.08.31 දින පනවනු ලැබූ මහ බැංකුවේ පවතින සීමා නිසා, බැංකුවට ණයකර නිකුත් කිරීමක් මගින් ප්‍රාග්ධනය වැඩි කළ නොහැකි විය. එහෙත්, බැංකුව සම්පත් බැංකුවෙන් රු. බිලියන 2.0ක කාලීන ණය ලබාගෙන ණය ගැනීම් ඉහළ දැමීමට කටයුතු කළේය.

4.2 කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියේ ඵලදායීත්වය

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමණාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශ
<p>(i) තොරතුරු පද්ධතියේ විශ්වසනීයත්වය</p> <p>යෙදුම් පාලනයන් යනු තොරතුරු පද්ධතියක දත්ත සහ ගනුදෙනුවල නිවැරදිතාව, සම්පූර්ණතාව, වලංගුභාවය සහ අනුමැතිය</p>	<p>මූලික බැංකු පද්ධතිය සහ ණය හා කල්බදු වාර්තා මොඩියුලය අතර</p>	<p>මූලික බැංකු පද්ධතිය සහ ණය</p>

සහතික කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග හා කාර්යයන් වේ. පද්ධතියේ විශ්වාසනීය බව පිළිබඳ සහතිකයක් ලබාදීම සඳහා යෙදුම් පාලනවල කාර්යක්ෂමතාවය අගය කිරීම අනුව, මූලික බැංකු පද්ධතිය සහ ණය හා කල්බදු වාර්තා මොඩියුලය අතර තැන්පතු ගිණුම් ශේෂවල වෙනස්කම් පවතින බව අනාවරණය වී ඇත.

තැන්පතු ගිණුම් ශේෂවල වෙනස්කම් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. ගිණුම් පාලන කොට්ඨාසය මගින් වාර්තා වන ශේෂවල නිවැරදිතාව සහ විශ්වාසනීයතාව සහතික කිරීම සඳහා මාසිකව ගණන් සැසඳීමක් සිදු කරයි. එයට අනුව, හඳුනාගත් ඕනෑම වෙනසක් මෙම ගණන් සැසඳීමේ ක්‍රියාවලියේ කොටසක් ලෙස විමසා නිවැරදි කරනු ලැබේ.

(ii) ණය කළමනාකරණ පද්ධතිය මගින් සපයන තොරතුරු

අ) පද්ධතිය මගින් සෑදෙන ණය කළමනාකරණ පහසුකම් 448ක් සඳහා ප්‍රධාන ශේෂය “ශුන්‍ය” ලෙස පෙන්වෙන බව නිරීක්ෂණය විය. එම ණය පහසුකම් සඳහා 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 10,043,972ක පොලී මුදලක් ප්‍රධාන ශේෂයකින් තොරව උපවිත කර තිබිණි. එම ණය පහසුකම්වල මුළු භිභ ශේෂය රු. 157,435,740ක් විය.

ඉහත සඳහන් ණය පහසුකම්වලින් ණය පහසුකම් 83කට අයත් රු. 45,144,182ක පොලී මුදලක් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට උපවිත වී ඇති අතර, එය අවුරුදු 5කට වැඩි කාලයක් තිස්සේ උපවිත වී ඇති බව පෙනේ. තවද ණය පහසුකම් 23කට අදාලව රු. 100,000ට වඩා වැඩි උපවිත පොලී මුදලක් පැවතිණි.

ආ) ආපසු ගෙවීමේ දඩ පොලී ගණනය ණය කළමනාකරණ පද්ධතිය තුළ ස්වයංක්‍රීයව සටහන් නොවේ. එම නිසා, මූල්‍ය අංශය විසින් සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් ණය සඳහා ගණනය වන උපවිත දඩ පොලී මුදල් මාසිකව අතින් ගණනය කර, එම අනුව පොදු ලෙජරයේ ඇතුළත් කිරීම් සිදු කරයි. ස්වයංක්‍රීයව පොදු ලෙජරයේ සටහන් කිරීමට සාපේක්ෂව මෙම අතින් සිදු කරන ක්‍රියාවලිය

මෙම ගැටලුව පද්ධති-සම්බන්ධ හෝ දත්ත-සම්බන්ධ ගැටළුවක් ලෙස පෙනෙන නිසා, එය තොරතුරු තාක්ෂණ අංශය මගින් විසඳිය යුතුය. පොලිය තවමත් උපවිත වෙමින් ප්‍රධාන ශේෂය “ශුන්‍ය” ලෙස පෙන්වන ණය පහසුකම් 448ක් පැවතීමෙන් පෙන්නුම් කරනුයේ ඉදිරියට පොලී ගණනය වීම සම්බන්ධයෙන් ණය දත්ත පද්ධතියේ හෝ ගණනය කිරීමේ දෝෂයක් පවතින බවයි. එමනිසා, මූලික හේතුව හඳුනා ගැනීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ අංශය සමඟ සම්බන්ධව ක්‍රියා කිරීම අවශ්‍යය.

පොදු ලෙජර ගිණුම් පොතේ ඇතුළත් කිරීම් ස්වයංක්‍රීයව සිදු කරන ලෙස, ණය කළමනාකරණ පද්ධතිය තුළ ස්වයංක්‍රීය ක්‍රියාවලියක් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

මූලික බැංකු පද්ධතිය මූල්‍ය දඩ පොලී උපවිත කිරීම සඳහා මුදල් ලැබීමේ පදනම භාවිතා කරයි. එනිසා, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් ණය සඳහා ගණනය වූ දඩ පොලී මුදල විධිමත් ලෙස අතින් ගණනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව මූල්‍ය අංශයට නොමැත.

හේතුවෙන්, වැරදි හෝ මඟ හැරීම් ආදී පුද්ගල වැරදි සිදුවීමේ අවදානමක් පවතී.

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 1,222,701,575ක උපවිත දඩ පොලී මුදල පොදු ලෙජරයට ඇතුළත් කර තිබුණි.

මූල්‍ය අංශයේ වගකීම වන්නේ නියමිත ගිණුම් ශේෂ ඇතුළත් කිරීම් පොදු ලෙජර් ගිණුම් මට්ටමේදී සිදු කිරීම පමණක් වන අතර, ඒවා තනි ණය මට්ටමේදී සිදු නොකෙරේ. මෙම පොදු ගිණුම් ඇතුළත් කිරීම්වල නිවැරදිතාව සහ සම්පූර්ණතාව තහවුරු කිරීම සඳහා, ඒවා පද්ධති වාර්තා සමඟ මාසිකව සමාලෝචනය කර සංසන්දනය කරනු ලැබේ.